

Talentet

Alle kjenner sangen om lofottorsken fra Henningsvær. Artisten Sondre Justad setter stedet på kartet med nye slagere. Side 3

Sjøsikkerhet i Arktis

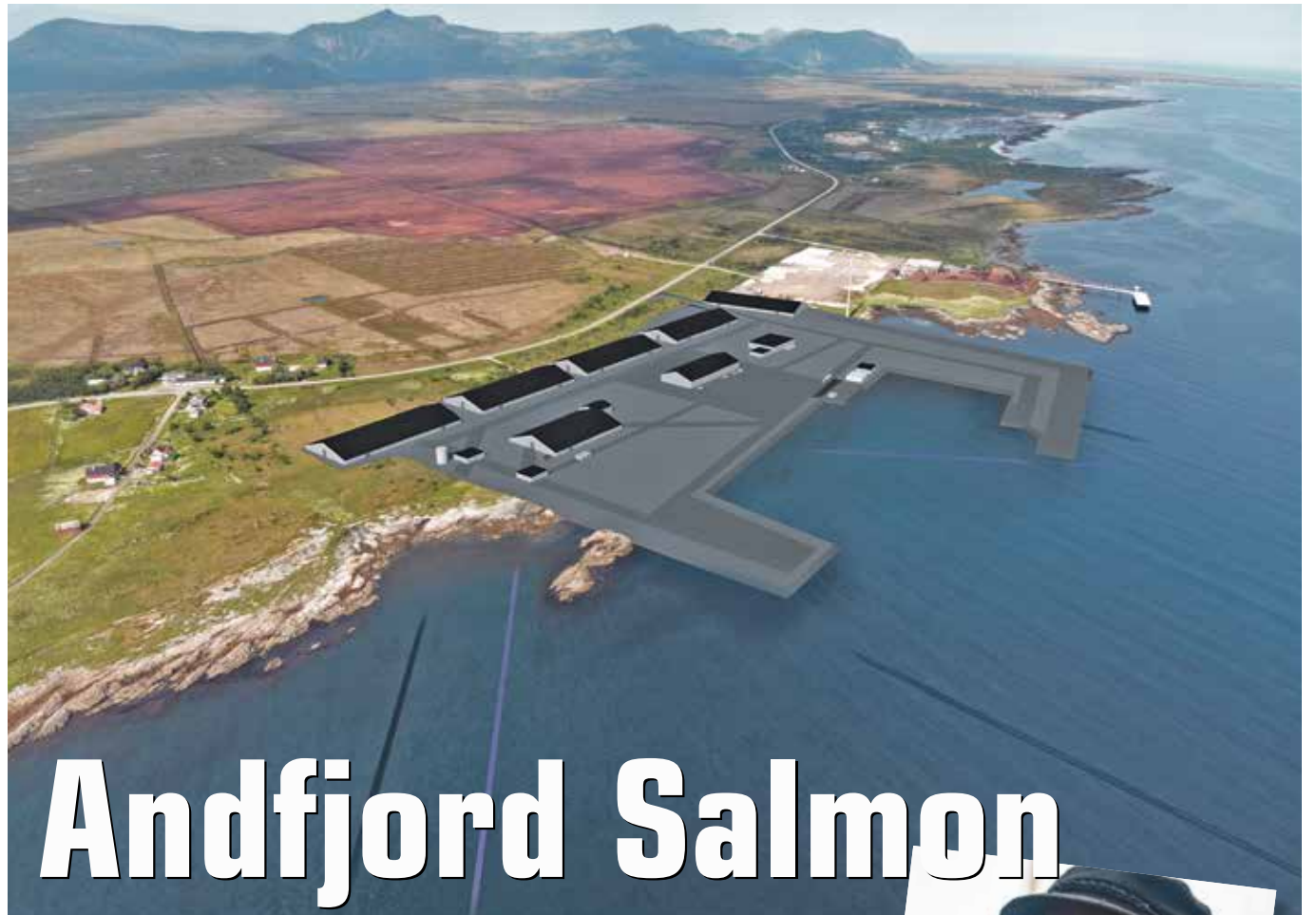

At fiskefartøy og cruisetrafikk beveger seg stadig lenger nord, stiller større krav til sikkerhet og beredskap. Det tar samfunnssikkerhetsminister Ingvil Smines Tybring-Gjedde på alvor. Side 35

Ringnot

Regina Fisk AS og ringnotreder Svein A. Frantsen (70) er nok en gang blant de mest lønnsomme aktørene på oversikten. Side 14

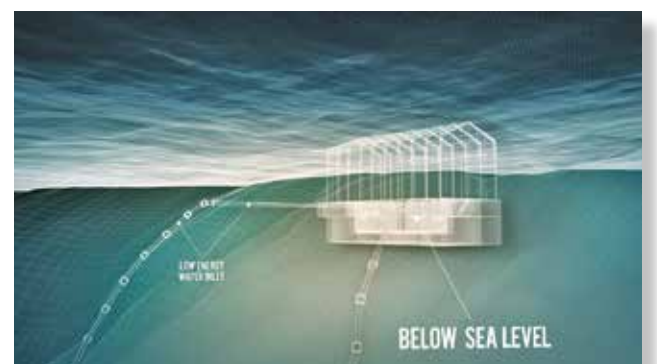
Andfjord Salmon vil skrive oppdrettshistorie

Andfjord Salmon og grunnlegger Roy Bernt Pettersen går nye veier med sitt patenterte konsept for landbasert oppdrett.

På Kvalnes i Andøy vil laksen få boltre seg i ubegrensede mengder friskt sjøvann. Samtidig skal anlegget skal være rømningssikkert og beskyttet mot lus og farlige alger.

Selskapets markedsverdi har allerede passert en milliard kroner på NOTC-listen på Oslo Børs.

Side 37

BAADER 541

BAADER ///

Flekkemaskin

- /// Elektronisk maskin
- /// System for nakkerensning
- /// Skånsom handling av fisk
- /// God kapasitet
- /// Stort arbeidsområde
- /// Brukerdefinert oppsett
- /// Velprøvd teknologi
- /// Hygienisk design

BAADER NORGE AS
Telefon +47 70 16 98 20
Epost baaderno@baader.com
Web www.baader.com

Leder

Sende laksepengene sørover?

Tre av fire regjeringspartier har sagt nei til Havskatteutvalgets forslag om en nasjonal grunnrenteskatt for havbruk. Ballen er neppe lagt død av den grunn.

■ Grunnrente fra oljeutvinning og vannkraftnæringen har bidratt til å bygge den norske velferdstaten. Folk flest mener nok at også laksemilliardærene skal betale ekstra. De tjener tross alt store penger på beslag av områder og utnyttelse av

naturressurser som tilhører fellesskapet.

■ Flertallet i Havskatteutvalget mener oppdrettsnæringen bare har betalt småpenger til det offentlige for de lisensene de nå sitter på. Lisensene anslås å ha en verdi på 200 milliarder kroner, mens det samlet sett er betalt inn 6,8 milliarder. Ifølge utvalget er de fleste tillatelser gitt bort billig eller gratis.

■ En skatt fra oppdrett på linje med det kraftbransjen betaler, kan bidra med 7 milliarder i statskassen hvert år. Dette er naturligvis penger næringen ikke ønsker å gi fra seg frivillig.

Men ut over ren surmulning og trusler om utflagging, har både næringen selv og støttende organisasjoner bidratt med argumenter og perspektiv som er viktige for vår landsdel.

■ Havbruk er i all hovedsak en distriktsnæring og i Nord-Norge er over 3000 personer direkte sysselsatt i bransjen. Det er ingen tvil om næringens betydning for å opprettholde og utvikle små og store lokalsamfunn, spesielt i Nordland. Det handler både om faste arbeidsplasser - og om store ringvirkningene som skapes i kjølvannet av havbruket.

■ - Det blir ikke flere arbeidsplasser eller velferd langs kysten av å stoppe utviklingen i havbruket, eller ved å sende pengene den skaper sørover, sier leder NHO Nordland, Daniel Bjarmann Simonsen.

■ Uttalelsen peker etter vår mening på to sentrale poeng: Er det riktig å innføre ekstraskatt på et tidspunkt da oppdrettsnæringen må ta et helt nødvendig løft for å skape en mer miljøvennlig og bærekraftig produksjon? Samtidig som global konkurranse fra landbaserte oppdrett øker?

■ Et annet spørsmål er om en eventuell grunnrente i sin helhet skal gå inn i felleskassen - som en ren "Oslo-skatt" - eller bidra til å styrke kystsammfunnene der produksjonen skjer?

■ Nedgangen i folketallet i Nord-Norge i 2019 minner oss om betydningen av attraktive bosted og bærekraftige bedrifter som satser lokalt og langsiktig. En grunnrente for havbruk vil påvirke den videre utviklingen i distriktene - og utløser en rekke spørsmål. Da er det viktig at vi gjør de rette valgene.

Innhold

desember 2019

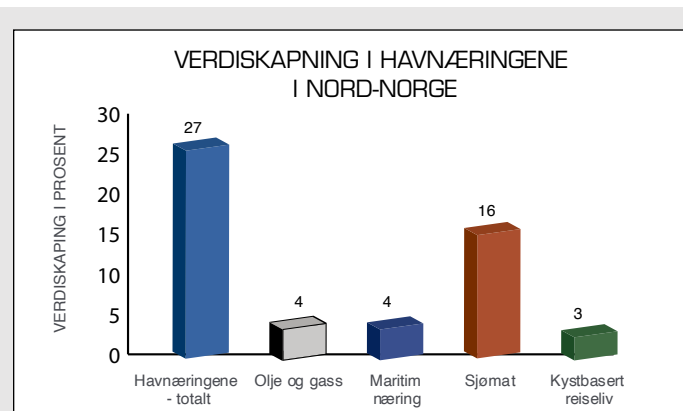
Leder - Sende laksepengene sørover?	2	Flere biologiske utfordringer	23
Havnæringene i Nord-Norge	2	Fokus på sjøikkerhet i Arktis	24-25
Fengende pop fra fjærsteinan	3	Prosjektsider	
Fiskerihavnene satt på vent	4	Målselv Helsetun: Sykehjem til 230 mill. løfter eldreomsorgen i Målselv kommune:	26-27
Styreverv kan medføre personlig ansvar	5	Målselv helsetun klart til bruk	27
Fiskeri		Vinterstøp under bygging av nytt sykehjem	27
Ny eksportrekord for norsk sjømat:	6	Et nøkternt men godt bygg	28
Pengene strømmer inn	7	Velferdsteknologi gir trygghet	28
Laks topper eksporten	7		
Vi trenger forutsigbarhet	8-9	Vest-Lofoten vgs til 400 mill. endelig ferdig:	30-31
Godt år for Havfisk	10-11	Ny skole i adventgave	31
Dønna Havfiske AS solgt for over milliarder	12-13	Taktplanlegging	31
Regina høster av havets sølv	14	Hulldekker på "alle" byggeplasser	32-33
Fortsatt god lønnsomhet i fiskeflåten	15	Studietilbud - Vest-Lofoten vgs	34
Nord-Norge er en supermakt for oppdrett av laks	16-17	Fiskedampere som forsvant	35
Oppdrett		Innovasjon	
Havfarmen starter ny epoke for Nordlaks	18	Andfjord Salmon vil skrive oppdrettshistorie:	37
Vil løse utfordringer	18-19	Vi er i ferd med å skape noe unikt	37
Store ringvirkninger	19	Debatt	
Høy lønnsomhet i havbruksnæringen	20-21	Se til Island for å øke verdiskapningen av fisken	38
Se opp for lab-laksen	21	Ti tusen støvler tramper i takt med kvotemeldiongen	39
Aminor starter produksjon	22	Innsendt	
Flekksteinbit til markedet	22	Frisk satsing i Sulis	40
50 mill. kr til forskning på nye arter:	23		
Spennende satsing på steinbit	23		

NORDNORSK RAPPORT

NORD-NORGES NÆRINGSUTVALG

ISSN 2535-793X

UTGIVER REDAKSJON	ANNONSER GRAFISK PROD.	ABONNEMENT ADRESSE
Ansvarlig redaktør Jonas Ellingsen Tlf. 908 65 022 jonas@nnrapport.no	Daglig leder / annonser Dag Danielsen Tlf. 48 42 94 72 dag@nnrapport.no	Abonnement Tlf. 41 49 54 48 abo@nnrapport.no Årsabonnement kr 1200,- pr. år
Utgiver Nordnorsk Rapport AS	Markedskonsulent Frederik Ånesen Tlf. 411 90 782 frederik@nnrapport.no	Adresse Solvegen 63, 9024 Tomasjord
Trykk Polaris Trykk, Harstad	Layout / produksjon AADX Reklame Tlf. 911 69 930 aase@aadx.no	Hjemmeside www.nnrapport.no

Havnæringene i Nord-Norge

Havnæringene utgjør 27 prosent av verdiskapningen i Nord-Norge og sysselsetter totalt 35.200 personer i landsdelen.

Det tilsvarer 20 prosent av sysselsettingen i Nord-Norge, og er nesten dobbelt så mye som for landet som helhet. Totalt er 11 prosent sysselsatt i havnæringene i Norge.

20% I 2018 ble det slaktet 551 000 tonn laks i Nord-Norge. Det utgjør rundt 20 prosent av verdens produksjon.

63% Verdiskapningen i Nord-Norge økte med 63 prosent fra 2008 til 2018, mot en vekst på 49 prosent for resten av fastlands-Norge.

Finnmark har den sterkeste veksten blant landets fylker de ti siste årene.

Kilder: Menon Salt, Capia og kbnn.no

MUSIKALSK SUKSESS: Sondre Justad fra Henningsvær hadde et økonomisk godt år med høy turnevirksomhet og utsolgte konserter i fjor. Nå tar han en pause for inspirasjon og påfyll. Foto: Jonathan Vívvas Kise

Talentet Sondre Justad viser at det ikke bare er tørrfisk som modnes til høy kvalitet i Lofoten.

Av - Jonas Ellingsen

Den unge artisten fra Henningsvær fikk behørig oppmerksomhet da han dukket opp på radio med sin første singel "Nu har du mæ" i 2014. Justad fulgte rask opp med fengende hits som perler på en snor. Det hele pakket inn i nordnorsk dialekt, særpreg og en sympatisk personlighet.

Høye kostnader

Og gode produkter pleier å selge. Fjoråret ble et godt år økonomisk for Justad, der hans selskap 8350 Bøstad AS hadde inntekter på

11,3 millioner kroner. Etter at alle kostnader var trukket fra satt artisten igjen med overskudd før skatt på 2,34 millioner. Til sammenligning hadde selskapet inntekter på 4,21 millioner i 2017 og 6,14 millioner i 2016.

Justad slapp sitt andre album "Ingenting i Paradis" i 2018 og var på turné fra mars til desember, der nesten alle konserter var utsolgt. I følge manager Julius Diesen går mye av pengene tilbake i live-showet. - Vi brukte ni millioner på turneen, og har vært opptatt av at publikum skal få oppleve den samme konserten uansett hvor i landet de befinner seg, sier Diesen til E24.

Tar pause

På Instagram skriver artisten at han vil ta pause fra offentlige konserter ut 2020. Han omtaler det som et vanskelig valg, men

noe som kanskje er avgjørende for veien videre.

- Alle som kjenner meg vet jeg bare vil spille gigs og være på turné med gjengen, men innimellom har det vært utfordrende å finne tid til skriving og studio, skriver han.

Til VG utdyper han grunnen: - Jeg har vært sliten, men det er egentlig ikke årsaken nå. Jeg er bare så klar for å restarte meg igjen, gå i studio og leke meg med nye låter og forskjellige produsenter. Det er på tide å ta dette et steg videre. Nå begynner jeg kapittel tre. Jeg har to plater bak meg og ser frem til den tredje. Da må jeg også få tid til å leve litt, slik at jeg har noe å skrive låter om, sier artisten.

Flere fra Vågan

Men Justad er ikke alene i Vågan

kommune som ung pop-artist med nasjonal suksess.

Svolvær-bandet Lyse Netter har dominert spillelistene hos NRK i sommer. Bendik Kajander - og etterhvert også søsteren Anne Kajander har fått sin rettmessige spilletid på eteren. Søsknene er forøvrig barn av artisten Dag Kajander fra Kabelvåg. Og trekker vi frem forrige generasjon må vi nevne både Bremnesfamilien og kulturbauteaen Jack Berntsen.

Det er noe med luften i Lofoten.

► Da må jeg også få tid til å leve litt, slik at jeg har noe å skrive låter om, sier artisten.

Refleks

båtovner
www.shelby.no

bruker ikke strøm kan brenne kontinuerlig mange modeller muligheter for radiator og varmtvannstank
over 30 års erfaring eget serviceverksted og komplett delelager

shelby teknikk as
4379 egersund
tlf. 51 46 18 00
faks: 51 46 18 01
e post: post@shelby.no

BERNOULLIFILTER

Det originale BernoulliFilter

Et helautomatisk filter for ferskvann, sjøvann og prosessvæsker.

Filtret motvirker effektivt gjentetting og smuss på trykksatte system.

Teknologien i filtret utnytter Bernoullis prinsipp.

- A Spølskevansen initieras antingen av en timerinnstilling eller av differentialtrycksvakten innan någon blockering av filterkorgen orsakar flödesreducering.
- B Under förspolningen öppnas spolventilen och större partiklar spolas ut.
- C Under spolningsfasen förs en specialformad disk monterad på en pneumatisk cylinder in i filterkorgen där den skapar ett mellanrum mellan disken och filterkorgen.
- D Flödes hastigheten ökar lokalt runt disken samtidigt som det statiska trycket minskar i enlighet med Bernoullis princip. Flödesriktningen reverseras och därmed frigörs partiklar som fäsnat på filterkorgens yta.
- E De lösa partiklarna lämnar filteret genom spolutloppet.

Telefon 741 67 390 • www.teknor.no • norway@teknor.no

Fiskerihavnene satt på vent

De fem nordligste fylkeskommunene nekter inntil videre å overta ansvaret for fiskerihavnene.

Av - Jonas Ellingsen

I 2019 har Staten solgt unna havner som ikke lenger er aktive i forbindelse med fiskeri. Fra nyttår skal 323 aktive fiskerihavner overføres de enkelte fylkeskommunene. Tidligere har fiskerihavnene hatt øremerkede, statlige midler til drift og vedlikehold.

Fylkespolitikkerne ønsker ikke å påta seg eierskap og ansvar uten at det følger med penger til oppgavene. Forslaget kommer på et tidspunkt da bevilgningene til fiskerihavnene er på et historisk lavmål. De fem nordligste fylkeskommunene har sendt en felles henvendelse til Samferdselsdepartementet.

- Ikke nok penger

Ifølge næringsråden i Nordland, Ingelin Noresjø (KrF), er det 120 millioner som skal fordeles ut på de gjenværende fylkene. Troms, Finnmark og Møre og Romsdal vil få i underkant av 40 millioner kroner, mens Nordland vil få litt mer på grunn av et større antall fiskerihavner.

- Det er ikke nok penger, og da mener vi det er uforvarlig. Vi kommer ikke til å godta den avtalen, sier næringsråd i Nordland Ingelin Noresjø til NRK.

Satt på vent

Sigurd Rafaelsen som er ordfører i Lebesby føler at samfunnsutviklingen er satt på vent.

- Man har rett og slett glemt av fiskerihavnene og den viktige infrastrukturen i Nord-Norge. Utvikling og vekst i kystnæring og reiseliv er helt avhengig av gode havner og videre utvikling av disse, sier han til Fiskeribladet. Han viser til midlene til overføring ikke gjenspeiler tidligere lovnader og poster i Nasjonal transportplan. Her ligger havnen i Kjøllefjord alene inne med 250 millioner kroner.

Kompetanse

Andøy-ordfører Knut Nordmo sier til NRK at Andenes Havn har vært avhengig av Kystverkets mangeårige kompetanse. Han beklager at dette nå går mot en slutt.

Leder i Nordland fylkes fiskerlag er heller ikke begeistret for ord-

Man har rett og slett glemt av fiskerihavnene i Nord-Norge.

ningen. - Fylkeskommunene har ikke den nødvendige kompetansen til å drive med havneutbygging, sier leder Steinar Jonassen.

Henningsvær havn og de øvrige fiskerihavnene i nord befinner seg i dødvannet inntil betingelsene for fylkes-kommunal overtakelse er avklart. Foto: Ole Bendiksen

LOKALPRODUSERT
Sjømat
FRA KYSTEN AV TROMS

Karl's
Fisk & Skalldyr

TELEFON 41 61 45 55
FAKS 77 63 17 11

E-POST post@karlsfiskogskalldyr.no
NETT www.karlsfiskogskalldyr.no

KAESER KOMPRESSORER

Din totaleleverandør av trykkluft i Nord-Norge

- Blåsemaskiner
- Skrukompressorer
- Stempelkompressorer
- Transportable kompressorer

Teknisk-Service a/s

Hovedkontor Tromsø:
Skattenvegen 60, 9018 TROMSØ
Tlf. 77 62 43 70 - Sattpost@tekniskservice.no

Avdeling Harstad
Avdeling Boda

Det er både smigrende og spennende å bli tilbudt plass som styremedlem i et aksjeselskap. De færreste tenker over ansvaret når de takker ja.

Av - Jonas Ellingsen

- Å sitte i styret i et selskap innebærer stort ansvar. Dersom man gjør alvorlige feil kan styremedlemmer komme i personlig ansvar - både økonomisk og strafferettslig. I dagligtalen snakker vi da om "å komme i styreansvar". Det er derfor viktig at styremedlemmene er bevisst hvilke konsekvenser som kan komme som en følge dersom man opptrer ulovlig eller sterkt klanderverdig, sier advokat Eivind Arntsen. Han er redaktør for nettsiden Juridisk ABC samt partner i Brækhus Advokatfirma i Oslo.

Styreansvarsforsikring

Advokatens enkle råd for å unngå å komme i styreansvar er å opptre aktsomt og innenfor regelverket. - Videre vil jeg på det sterkeste anbefale alle å tegne en styreforsikring før man går inn i et styre. En slik forsikring reduserer muligheten for å komme i økonomisk ansvar. Den vil imidlertid ikke beskytte mot straffansvar dersom man foretar straffbare handlinger i vervet som styremedlem i et aksjeselskap, understreker Arntsen.

Mange tilbydere

De fleste forsikringsselskap tilbyr ulike varianter av styreansvarsforsikring. Her sikres du advokatbistand frem til rettsaken er over. Hvis du taper, dekker forsikringen ofte utgifter og krav i henhold til dommen. Men forsikringsselskapet kan kreve regress mot forsikringstaker under visse vilkår.

Klanderverdig opptreden

Det er heldigvis ikke slik at styret er ansvarlig for ethvert erstatningskrav. Det kreves klanderverdig opptreden fra styremedlemmets side. De mest sentrale reglene om styreansvar i aksjeselskaper finnes i Aksjelovens kapittel 17. Aksjeloven beskriver handleplikter for styret og styrets medlemmer. Ved overtredelse av handleplikten kommer man raskt i ansvar. På områder som ikke er lovregulert må det vurderes hvorvidt styret har utvist «uaktsomhet».

Styreverv kan medføre personlig ansvar

FØRE VAR: Som styremedlem kan du i verste fall stilles personlig ansvarlig for det økonomiske tapet noen blir påført. De fleste advokater anbefaler å tegne en styreansvarsforsikring.

Kravstiller kan velge å saksøke styret samlet, en del av styret eller kun et enkelt medlem.

Flere saker

Den siste tiden har forsikringsselskapet If sett en stor økning i antall ansvarssaker. - Det er en økning vi antar vil fortsette, ikke minst fordi det er en økende interesse i media for disse sakene. Da blir også flere oppmerksomme på dette, sier Ivar Martinsen, konserndirektør for bedriftsmarkedet i If.

Det er forbløffende få som har valgt å sikre seg, sett i lys av utviklingen.

Han mener skjerpede krav til styremedlemmers kontrollplikt og ikke minst et tøffere klima i næringslivet er viktige faktorer å ta med når man vurderer behovet for en slik forsikring.

8 av 10 udekket

Forsikringsselskapets beregninger viser at 8 av 10 norske bedrifter står uten styreansvarsforsikring.

- Det er forbløffende få som har valgt å sikre seg, sett i lys av utviklingen.

Langt flere bedrifter har kjøpt forsikringer som dekker krav mot selve bedriften og glemmer samtidig det personlige ansvaret til hvert enkelt styremedlem, sier Ivar Martinsen, konserndirektør for bedriftsmarkedet i If. Han legger til at dette ikke er spesielt

dyre forsikringer å skaffe seg. En typisk dekning for en mellomstor bedrift på ti millioner kroner, vil koste mellom 10 - 15.000 kroner i året.

Gjelder også foreninger

Over hele Norge sitter mange tusen kvinner og menn med frivillige styreverv i barnehagen, idrettslaget, borettslaget eller sameiet.

- Styreansvar er reelt uansett, det har ikke noe å si om du sitter i styret i en bedrift eller forening. Det betyr at du kan bli holdt personlig ansvarlig hvis styret gjør en feil de kan klandres for, sier produktsjef i If Skadeforsikring, Margareth Nilsen.

Typiske eksempler der styremedlemmer har blitt erstatningsansvarlige

De siste årene har If sett enkelte gjengangere som medfører erstatningsansvar. Her er de vanligste:

- Styreformann/styremedlem går utenfor sine fullmakter (formelle feil)
- Styret melder oppbud for sent (burde ha sett tidligere at selskapet ikke kan betale for seg)
- Manglende oppfølging av daglig leder (ofte tilfelle dersom daglig leder er familie, venn eller har spesiell kompetanse)
- Godkjenning av avtaler med nærstående (til tross for at det fantes andre, mer gunstige alternativer)
- Inngåelse av generelt ugunstige avtaler (f.eks. fastrente, varer og tjenester)

(Kilde: If)

ALLSIDIGHET OG STYRKE

PLANERINGSKUFF
PALLEGAFFEL - MEKANISK, HYDRAULISK ELLER ROTERENDE
HOLMS FEIEMASKIN
GRUS- OG SNØKUFF
ASFALTFRES
KLAPPINGSKUFF

CASE 321F KOMPACT HJULBASTER

- 1. UTMERKET HYTTEMILJØ**
- komfort for maskinoperatøren. God oversikt fra hytta, sikrer både fører og omgivelse.
- 2. EFFEKTIV MASKIN**
- lette lynge, bytter redskap kjapt, og lav lytthøyde for rask transport gir god effektivitet
- 3. ALLSIDIG BRUK**
- High Flow hydraulikk 130 ltr/min, proporsjonal kontroll, muligheter for et vidt spekter av ulike redskap

DAGENBORG MASKIN AS
ANLEGGSMASKINER OG TRAKTORER I NORD-NORGE

Skattenvegen 60 - 9018 Tromsø
Tlf 77 60 73 30 - www.dagenborg.no
Importør av Case Anleggsmaskiner i Nord-Norge. Case Anleggsmaskiner siden 1981

Ny eksportrekord for norsk sjømat: Pengene strømmer inn

2019 ble året da sjømateksporten passerte den magiske grensen på 100 milliarder kroner.

Av - Jonas Ellingsen

Milepælen ble passert første ukke i desember.

- Dette er et bevis på at verden elsker sjømat fra Norge og at sjømatnæringen er en av landets viktigste fremtidsnæringer, sier Renate Larsen, administrerende direktør i Norges sjømatråd.

- Samtidig er sjømat en del av løsningen på de store, globale utfordringene rundt klima, helse og behovet for mer mat. Forbrukeren vil ha sunn og bærekraftig mat av høy kvalitet. Som verdens nest største eksportør av sjømat ser framtiden lys ut for sjømatnæringen Norge, tilføyer direktøren.

Doblet på ti år

Sjømateksporten har siden 2010 vært svak, noe som er fordelaktig for eksporten. Samtidig har aktivt markedsarbeid fra myndighetene og næringens side, både med markedsadgang og markedsføring av produktene, gitt resultater, avslutter Larsen.

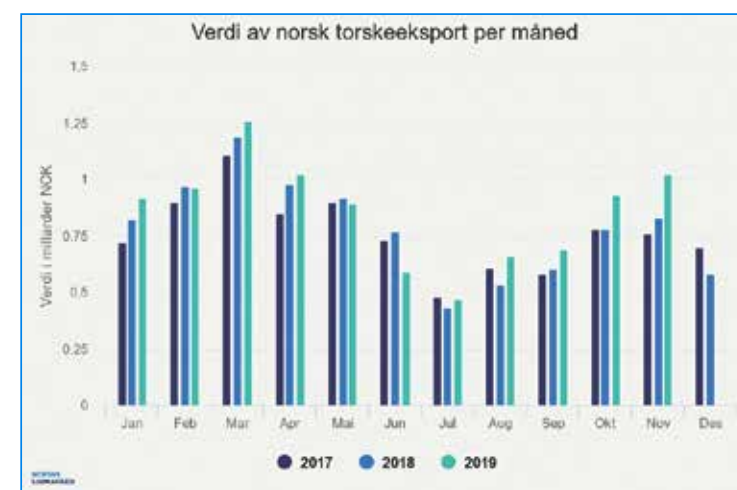
Renate Larsen peker på fire hovedårsaker. - Vi har fått bedre betalt for den fantastiske sjømaten vår og har opplevd en betydelig vekst i etterspørsel. Det har vært en prisvekst i norske kroner for flere arter, for eksempel har verdien av norsk lakseeksport økt med 129 prosent siden 2010.

I tillegg har den norske kronen vært svak, noe som er fordelaktig for eksporten. Samtidig har aktivt markedsarbeid fra myndighetene og næringens side, både med markedsadgang og markedsføring av produktene, gitt resultater, avslutter Larsen.

LAKS ER LOKOMOTIVET: Laks og ørret utgjør nesten 70 prosent av eksportverdien av norsk sjømat. Foto: Tom Haga

HAVBRUK ØKER: I løpet av ti år har havbruk tatt stadig større andeler av sjømateksporten. (Søylen for 2019 viser eksport av norsk sjømat pr 1. desember). Grafikk: Norges Sjømatråd

SESONG: Torsk er et råstoff som høstes på naturens premisser. På sommeren er det mindre fersk torsk på markedet. Grafikk: Norges Sjømatråd

Prøv Røst i 2020

Start vintersesongen med seifiske på Røst!

Service/tjenester:

- Sløyting
- 100 meter til butikk og bunkers
- 500 meter til mekanisk verksted og slipp
- God kalplass
- Egen velferdsstasjon med dusj/kjøkken/tv-stue
- Rask levering
- Catering av middag

Kontakt oss:
Ansgar: 48 05 09 00 • Ståle: 41 59 37 52
Facebook: gleafiskemottak • www.glea.no

LYS FREMTID: Som verdens nest største eksportør av sjømat ser framtiden lys ut for sjømatnæringen Norge, mener Renate Larsen, administrerende direktør i Norges sjømatråd.

Laks topper eksporten

Laks står alene står for to tredjedeler av eksportverdien av norsk sjømat. Her er status for de ulike produktene ved inngangen til desember.

Laks

1 million tonn laks for 66 milliarder kroner.

Det er en volumøkning på 7 prosent, mens verdien økte med 6 prosent eller 3,9 milliarder kroner fra samme periode i fjor.

- En stadig større andel av eksporten til EU går til land som tradisjonelt har en stor videreforedling av norsk laks beregnet for eksport, hovedsakelig til andre EU-land. Om lag 84 prosent av laksen som går inn til Polen blir videreforedlet og eksportert. Danmark, Nederland og Litauen videreforedler også betydelige mengder norsk laks, sier Paul T. Aandahl, sjømatanalytiker i Norges sjømatråd.

Ørret
54 100 tonn ørret for 3,3 milliarder kroner.

Det er en volumøkning på 31 prosent og en verdiøkning på 25 prosent eller 659 millioner kroner fra samme periode i fjor. Hviterussland og USA kjøpte mest ørret fra Norge i november.

Fersk torsk

49 300 tonn fersk torsk, inklusiv filet, for 2,2 milliarder kroner.

Det er en volumnedgang på 20 prosent og en verdinedgang på 4 prosent eller 87 millioner kroner fra samme periode i fjor.

Danmark og Sverige var de største markedene for fersk torsk i november.

- I både oktober og november har det vært høyere eksportvolumer av fersk hel og fersk filet, sammenlignet med samme periode i 2018. Det skyldes økte fangster, noe ferskfiskordningen har vært med å bidra til. Dette er en ordning som skal stimulere til økte fangster utenom hovedsesongen januar til april, sier Ingrid K. Pettersen, sjømatanalytiker i Norges sjømatråd.

Frys torsk
65 200 tonn frys torsk, inklusiv filet, for 2,8 milliarder kroner.

Det er en volumøkning på 2 prosent, mens verdien økte med 15 prosent eller 354 millioner kroner fra samme periode i fjor. Kina og Storbritannia var de største markedene for frys torsk i november.

- Frys torsk, både hel og filet, har hatt verdivekst så langt i år. For filet er det drevet av økte priser, ettersom volumene har falt. Frys hel har både hatt en pris- og volumøkning. Det

er Storbritannia som har tatt størstedelen av volumveksten for frys hel på grunn av både lagerbygging og økt etterspørsel blant konsumentene, sier Ingrid K. Pettersen, sjømatanalytiker i Norges sjømatråd.

Klippfisk

85 400 tonn klippfisk for 4,4 milliarder kroner.

Det er en volumøkning på 1 prosent og en verdiøkning på 12 prosent eller 492 millioner kroner fra samme periode i fjor.

- Fra i sommer har vi sett økte eksportvolumer av klippfisk av torsk til Portugal, målt mot samme periode i fjor. Veksten fortsetter også nå i november. Dette til tross for historisk høye priser, målt både i norske kroner og i euro. Redusert saltfiskeksport så langt i år, og dermed mindre råvare til klippfiskproduksjon i Portugal, forklarer sier Ingrid K. Pettersen, sjømatanalytiker i Norges sjømatråd.

- De høye prisene på klippfisk av torsk er en forklaring på hvorfor eksporten av klippfisk av torsk går litt tilbake i Brasil, mens eksporten av klippfisk av sei har økt så langt i år. Klippfisk av sei er betydelig rimeligere enn klippfisk av torsk. Brasiliansk valuta har svekket seg, noe som legger ytterligere press på prisene for brasilianerne, sier Øystein Valanes, Sjømatrådets fiskeriutsending til Brasil.

Saltfisk

22 600 tonn saltfisk for 1,2 milliarder kroner.

Det er en volumnedgang på 19 prosent, og en verdiøkning på 10 prosent eller 136 millioner kroner fra samme periode i fjor. Portugal og Italia var de største saltfiskmarkedene i november.

Tørrfisk

4 285 tonn tørrfisk for 792 millioner kroner.

Det er en volumnedgang på 10 prosent, og en verdiøkning på 15 prosent eller 102 millioner kroner fra samme periode i fjor. Kroatia og Italia var de største markedene for tørrfisk i november.

Sild

310 300 tonn sild for 2,8 milliarder kroner.

Det er en volumøkning på 16 prosent, og en verdiøkning på 18 prosent eller 422 millioner kroner fra samme periode i fjor.

- Andelen fryst hel sild har økt i 2019. I fjor på samme tid var andelen fryst hel sild 32 prosent. Denne har i år økt til 41 prosent. Afrika har tatt en økende andel av denne eksporten med en vekst på totalt 213 prosent. Totalt har eksporten av fryst hel økt med 51 prosent, sier Paul T. Aandahl, sjømatanalytiker i Norges sjømatråd.

- Den relativt store økningen i fangsten av reker i Barentshavet i år har vært med på å redusere prisen på reker. Størstedelen av den økte fangsten er gjort av andre nasjoner enn Norge, sier Frank Isaksen, sjefanalytiker i Norges sjømatråd.

Makrell

219 000 tonn makrell for 3,9 milliarder kroner.

Det er en volumnedgang på 8 prosent, og en verdiøkning på 12 prosent eller 405 millioner kroner fra samme periode i fjor. I november var Japan og Kina de største markedene for makrell.

► **Forbrukeren vil ha sunn og bærekraftig mat av høy kvalitet.**

Skalldyr

1 900 tonn kongekrabbe til en verdi av 585 millioner kroner.

Volumet er på samme nivå som i fjor, mens verdien økte med 39 millioner kroner eller 7 prosent. USA og Belgia er de største markeder for kongekrabbe i november.

15 300 tonn reker til en verdi av 1 milliard kroner

Det er en volumøkning på 52 prosent og en verdiøkning på 32 prosent eller 249 millioner kroner.

- Den relativt store økningen i fangsten av reker i Barentshavet i år har vært med på å redusere prisen på reker. Størstedelen av den økte fangsten er gjort av andre nasjoner enn Norge, sier Frank Isaksen, sjefanalytiker i Norges sjømatråd.

ØYANGEN

As a leading marine and industrial refrigeration company, Øyangen AS design and supply green environmentally friendly RSW and freezing plants all over the world. The supply includes delivery of plants to new building as well as rebuilding, service and conversions from phased out refrigerants to Ammonia, Co2 and other environmental friendly refrigerants. Øyangen AS is the only Norwegian 'Howden Compressors Ltd' certified service partner and compressor unit builder. Our main office is located in Ålesund, at the west coast of Norway.

Sales Manager: Bernhard Øyangen 90 06 60 94 bernhard@oyangen.no
General Manager: Kåre Lynghjem 90 36 67 89 lynghjem@oyangen.no
Technical Manager: Kjell-Arne Rossevoold 46 92 12 88 kar@oyangen.no
Service / After sales: 70 10 06 90 office@oyangen.no

- Vi trenger forutsigbarhet

Både 2018 og 2019 var gode år for Honningsvågredieret Eskøy. - Kvotemeldingen gjør derimot fremtiden mer usikker, sier daglig leder Hrafn Sigvaldasson.

Av - Jonas Ellingsen

- Vi har store investeringer foran oss men kan ikke budsjettere for før vi vet utfallet av det nye kvotesystemet. Akkurat nå er det usikkert hvor stort råstoffgrunnlag vi ender opp med, sier Sigvaldasson.

Han er ikke alene om å være frustrert. En nærmest unison fiskeflåte vil skrote kvotemeldingen. - Myndighetene har klart den historiske bragden å samle hele bransjen - men kanskje på en annen måte enn tenkt, sier han og ler.

Tredobling

I 2018 ble inntektene til rederiet nesten tredoblet. Omsetningen endte på 130 millioner kroner, mot 49 millioner året før. Rakettveksten skyldes ikke ekstremt godt fiske. Derimot gikk det mer fisk over kai til Eskøy sitt mottak i Honningsvåg. Anlegget tar imot fangst fra rederiets båter og utenlandske fartøy.

- I 2018 inngikk vi også avtale med Myre Fiskemottak om å ta i mot leveranser fra deres samarbeidende båter. Vi har ikke beregnet fortjeneste utover service- og håndteringskostnader, så det gir ikke store utslag på resultatet. Inntektene fra fisket utgjør rundt en tredjedel av omsetningen i 2018, forklarer Sigvaldasson.

Han etablerte rederiet sammen med kompanjong og medeier Helgi Sigvaldasson i Tromsø i 2007. I 2014 flyttet de virksomheten til Honningsvåg.

Rederiet har 50 fiskere i arbeid fordelt på to skift på autolinerne Vladimir H og MS Trygve B. Sistnevnte er nyanskaffet og het tidligere MS Kamaro. Båten erstatter Saga K som har vært en sliter for Eskøy i flere år.

Ser muligheter

Ved inngangen til 2019 kjøpte rederiet større torskekvote, men har fortsatt ikke nok kvotegrunnlag til å holde Trygve B i drift hele året. Og på langt nær nok råstoff til å realisere drømmen om å filetere egen fangst i Honningsvåg.

- Vi snakker ikke om et stort anlegg, max 15-20 tonn pr døgn, med produksjon av høykvalitets filet til markedet i USA. Muligheten er der, men da trenger vi et større fangstgrunnlag. Kvoter koster penger og medfører større gjeld, så

inntil videre må vi vente, sier den driftige islendingen.

► **Hrafn Sigvaldasson ser store forskjeller mellom fiskeriforvaltningen i Norge og på Island.**

Norge vs Island

Hrafn Sigvaldasson ser store forskjeller mellom fiskeriforvaltningen i Norge og på Island. I 2006 åpnet myndighetene på Island for kvotetrekking på inntil 20 prosent for torsk og hyse, og 15 prosent på andre arter, for fangst som ble eksportert uten bearbeidning. Resultatet er at så og si alt råstoff leveres ferskt og bearbeides før eksport. Det skjer uten bestemmelser om bearbeidingsplikt eller leveringsplikt.

Dette i kontrast til Norge, der mer enn 60 prosent av fangstene fra havfiskeflåten eksporteres frosset og usortert.

- På Island er ikke bare flåten strukturert. Det gjelder også landanleggene, der man fikk vinnere og tapere gjennom konkurranse. Noen måtte legge ned. Det er ikke nok fisk i havet til å holde lys i alle husan, mener Hrafn Sigvaldasson.

Daglig leder i Eskøy AS Hrafn Sigvaldasson og sønnen Stefan Orn Hrafnsson med prakt eksemp lar av kveite.

Nybåten til Eskøy AS, MS Trygve B (tidligere MS Kamaro) ved kai i Honningsvåg.

Kystredier i Nord-Norge 2018 - over 50 mill.

Selskap	Kommune	Fylke	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Årsresultat		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
			2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017			
Tall i 1000 kroner													
ESKØY AS	Nordkapp	FINNMARK	132 828	54 923	7 586	7 326	5 992	6 097	4 524	4 717	5	13 406	15
ØKSNES KYSTFISKE AS	Øksnes	NORDLAND	120 836	105 913	25 407	21 310	8 362	9 844	7 024	8 800	7	40 954	08
MIKAL SOLHAUG AS	Båtsfjord	FINNMARK	97 727	48 830	34 332	- 9 229	32 425	- 10 627	25 680	- 7 623	33	47 858	57
MIRSEL AS	Moskenes	NORDLAND	78 007	101 097	23 465	51 901	12 727	40 895	10 688	31 791	16	82 347	19
LURØYVEIDING AS	Lurøy	NORDLAND	66 906	71 612	12 961	19 468	10 090	16 334	7 966	12 683	15	94 249	44
BERG FISKERISELSKAP AS	Berg	TROMS	61 096	47 562	371	1 561	- 2 297	- 2 826	- 1 780	- 6	1 965	01	
ASBJØRN SELSBANE AS	Tromsø	TROMS	53 801	52 000	7 517	11 623	3 730	8 040	3 443	6 220	7	104 167	41
CHRISMA AS	Tromsø	TROMS	53 492	19 980	- 2 749	- 23 586	- 5 033	- 22 982	- 2 755	- 16 295	- 9	70 596	45
FRUHOLMEN SEAFOOD AS	Tromsø	TROMS	51 746	30 051	28 895	7 617	26 667	4 867	19 917	3 843	52	15 959	19
ODDVAR NES AS	Lenvik	TROMS	50 718	51 798	11 070	16 755	7 172	13 075	6 352	10 862	14	61 695	25
Totalt			767 157	583 766	148 855	104 746	98 561	63 246	80 013	53 218	13	533 196	56

* Lønnsomhet er oppgitt som resultat før skatt i prosent av omsetningen

Abonnér på Nordnorsk Rapport

Nordnorges egen næringslivsavis gir deg oppdatert nytt om bedrifter i landsdelen. Vi skriver om saker som er viktige for næringslivet i nord.

Abonnement bestilles på

Telefon 41 49 54 48
abo@nnrapport.no

NORDNORSK RAPPORT NORDNORGES NÆRINGSLIVSAVIS

DET KJØLIGE OVERBLIKKET AV HELE EUROPA

Det er alltid lettere å få et overblikk fra toppen. Med utgangspunkt i Norge, samt nordlige Skandinavia, har Thermo-Transit skapt det perfekte distribusjonssystemet for kjøle- og frysegods - et system som strekker seg helt ned til det sydligste Europa.

THERMO TRANSIT
miles ahead

www.thermo-transit.com
THERMO-TRANSIT Norge AS • Notenesgata 3, 6002 Ålesund
Oslo +47 64 98 05 50 • Ålesund +47 70 10 26 00 • Bø i Vesterålen +47 76 11 49 40 • Namsos +47 74 22 66 60

Kvalitetsmåling med lys på rund fisk kan revolusjonere fiskeindustrien – både på land og om bord. Etter mange års tett samarbeid med teknologiutviklerne i Norsk Elektro Optikk (NEO) er den nye teknologien snart «hyllbare».

- For første gang har vi muligheten til å gi et objektivt mål på hva som er god kvalitet allerede ved levering av hvitfisk på mottaksanlegg, sier seniorforsker Karsten Heia i Nofima.

Heia har i samarbeid med Norsk Elektro Optikk (NEO) utviklet et hyperspektralt kamera til bruk på sjømat. Et av resultatene Nofima har forsket fram ved hjelp av NEOs teknologi, er blodmåling på rund fisk. Apparatet kan gjøre kvalitetssortering, og dermed også fortjeneste på hvitfisk til nye høyder.

Over: Nofima-forsker Karsten Heia ved en forskningsbasert prototype av maskinen.

Divisjonsdirektør Magnar Pedersen

Forskning revolusjonerer kvalitetsmåling

I 2018 ble et FHF-finansiert utviklings- og kommersialiseringsprosjekt ledet av Maritech etablert med sikte på å utvikle en kommersiell maskin til denne typen kvalitetsmåling. Selskapene NEO, Lerøy Norway Seafoods og Havfisk er med i prosjektet, og Nofima er forskningspartner. Det er på Lerøys anlegg i Båtsfjord i Finnmark den industrielle utprøvingen har funnet sted.

- Det er ekstrem teknologi og fysikk som ligger bak utvikling av metoden som nå er utprøvd for å utvikle den norske fiskerieringen. Dette er et resultat av tett samarbeid med kommersielle leverandører og sentrale aktører i næringen, sier Magnar Pedersen, divisjonsdirektør i Nofima.

I løpet av høsten 2020 skal teknologien være klar til å selges som «hyllbare» og tas i bruk i industriell skala. Mer informasjon finner du på www.nofima.no.

Nofima

Muninbakken 9-13, Breivika
Postboks 6122 Langnes • NO-9291 Tromsø
Telefon: +47 77 62 90 00 • E-post: post@nofima.no

Godt år for Havfisk

Trålflåten i Nord-Norge 2018

Selskap	Kommune	Fylke	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Årsresultat		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
			2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017			
Tall i 1000 kroner													
NORLAND HAVFISKE AS	Vestvågøy	NORLAND	741 357	570 218	198 988	197 331	189 887	192 609	149 951	150 351	26	388 233	35
PRESTFJORD AS	Øksnes	NORLAND	640 966	599 136	143 962	156 094	120 450	118 582	101 895	98 701	19	645 810	29
NERGÅRD HAVFISKE AS	Tromsø	TROMS	621 865	504 269	208 430	154 515	206 909	143 532	160 350	110 140	33	71 869	08
FINNMARK HAVFISKE AS	Hammerfest	FINNMARK	583 223	622 858	209 090	180 070	199 438	167 108	155 731	128 900	34	300 415	30
HAMMERFEST INDUSTRIFISKE AS	Hammerfest	FINNMARK	252 236	240 086	86 840	84 956	85 906	83 566	66 252	63 657	34	89 333	30
ARCTIC SWAN AS	Alta	FINNMARK	191 440	167 715	62 428	48 024	61 699	47 884	47 955	37 173	32	143 111	54
HERMES AS	Loppa	FINNMARK	167 504	169 416	45 725	48 503	35 397	37 630	27 859	28 606	21	26 996	06
ENGENSE FISKERISELSKAP AS	Ibestad	TROMS	108 254	114 529	20 581	28 370	15 320	22 646	11 988	17 412	14	68 295	29
NORDFJORD HAVFISKE AS	Båtsfjord	FINNMARK	36 652	80 134	9 062	21 979	9 084	20 475	7 303	15 918	25	60 814	55
Totalt			3 343 497	3 068 361	985 106	919 842	924 090	834 032	729 284	650 858	26	1 796 894	

* Lønnsomhet definert som resultat før skatt i prosent av omsetningen

NORDTIND: Den nyeste hekk-tråleren til Nordland Havfiske AS kunne settes inn i fiske i slutten av januar 2018. Tråleren har produksjons- og frysekapasitet på over 80 tonn pr. døgn samt to separate lasterom for kjøling og frysing av fisk. Skipet er også utviklet for trippeltråling med fire trålvinsjer for rekefisk. Foto: Jonas Ellingsen.

- I 2017 fisket vi med et annet fartøy gjennom leiebåtordningen, der vi delte inntekter med eierredereiet. Med egen båt i drift ble omsetningen høyere. Rekefisket gjorde også et godt utslag på inntektene i 2018, sier han.

Lønnsomheten holdt derimot ikke følge med omsetningen og resultatet fra 2017, der Nordland Havfiske presterte nest best blant rederiene med hele 34 prosent. I 2018 var lønnsomheten redusert til 26 prosent, som dog var snittet for trålflåten i Nord-Norge.

Trygge rammer

Ronny Vågsholm tok over som driftsdirektør i Havfisk AS i april 2018, og er også daglig leder i Nordland Havfiske AS, Hammerfest industrifiske AS og Finnmark Havfiske AS.

Vågsholm forteller at 2019 også ser ut til å bli et helt greit år. Han ser lyst på utsiktene i 2020 - der det blir en moderat økning i rammene for torsk og en større økning for sei.

Men han er i likhet med resten av næringen spent på utfallet av kvotemeldingen og hvordan dette vil slå ut for 2021. Han registrerer gjennom media at Nergård-konsernet måtte leie inn konsulenthjelp for å forstå forenklingene i kvotesystemet.

► Det er viktig med gode og trygge rammer.

- Det vi driver på med er såpass dyrt at det er viktig med gode og trygge rammer, sier lederen.

Gode lotter

Konsernet Havfisk er Norges største trålerrederi med 380 ansatte, 9 fartøyer og 29,6 trålkonsesjoner for torsk fordelt på tre datterselskaper. Fiskerne har hatt svært gode lotter de siste årene og Ronny Vågsholm legger ikke skjul på at det er ekstra pågang av arbeidssøkere når mannskapets rekordinntekter slås opp i media.

- Det skal dryppe på alle når det går godt. Det er ikke så mange år siden lottene var nokså lave, så dette unner vi dem. Trålmannskap med lang fartstid vet at inntektene vil variere, og det er også de mest stabile arbeidstakerne. De yngste som bare har fått med seg toppårene vil kanskje være mer mobil når det en gang snur. For det vil det gjøre, før eller senere, sier Vågsholm.

For rederiene i Havfisk-konsernet går 2018 inn i historien som et år med brukbart fiske og god lønnsomhet.

Av - Jonas Ellingsen

Hammerfest Industrifiske og Finnmark Havfiske hadde best lønnsomhet blant rederiene i oversikten i 2018. Det er en gjentakelse fra 2017, der to rederi fra Havfisk tronet på lønnsomhetstoppen.

I 2018 var det Nordland Havfiske som dro snittet litt ned. Rederiet fikk nybåten Nordtind i drift fra 23. januar 2018. Dette er ifølge daglig leder Ronny Vågsholm noe av forklaringen på økningen i inntektene. De steg fra vel 570 millioner til drøyt 741 millioner - en økning på hele 30 prosent.

FORNØYD: Driftsdirektør i Havfisk AS, Ronny Vågsholm, kan se tilbake på to gode år for rederiet. Han er også optimist med tanke på 2020.

SOLID - DURABLE - FLEXIBLE

Se våre produkter på www.nisjemetall.no

- Gitterrister i aluminium komposit og stål
- Perforerte plater 304, 316, Almg3
- Leidertrinn (TP350W)
- Utstyr til fiskeindustri, røkvogner, rister
- Spaltesikter til sikring av smoltanlegg
- Trådgitter, vevet duk og strekkmetall

NISJE METALL

3440 Røyken, Norway • Tlf: +47 31 28 78 88 • post@nisjemetall.no • www.nisjemetall.no

Måtte leie konsulenthjelp

Beregninger Nergård har fått gjort viser at når kvotebanken er fylt opp med sin andel av strukturkvoter, vil norsk fiskerinæring og norske fiskere tappes for 750 millioner kroner i årlige inntekter.

Fiskerikonsernet måtte ha konsulenthjelp fra PwC for å forstå forenklingene i kvotemeldingene, melder Fiskeribladet.

For Nergård betyr ordningen at de kan fiske 15.000

tonn mindre torsk og 15.000 tonn av sei, hyse og annen fisk de neste årene, målt mot dagens ordning.

- Bare torsken betyr et bortfall av inntekter på 360 millioner kroner, der 120 millioner skulle gått til mannskapene, sier konsernsjef Tommy Torvanger.

Han legger til at alle investeringer i fartøyer og industri vil stoppe opp som følge av ordningen.

- ❄ Størst lagerkapasitet i Nord-Norge
- ❄ Sentralt beliggende i Tromsøysundet
- ❄ Til tjeneste hele døgnet - hele året

Telefon: 912 47 250
Daglig leder: 913 47 251
Formann: 476 80 424

Epost: post@troms-fryseterminal.no • www.troms-fryseterminal.no

Dønna Havfiske AS solgt for over milliarden

Med oppkjøpet av Dønna Havfiske AS blir Dahl Fiskeri AS Nord-Norges desidert største ringnotrederi.

Av - Jonas Ellingsen

Ryktene startet i oktober - og andre uka i desember meldte Helgeland Blad at Dahl Fiskeri AS i Bodø hadde kjøpt Dønna

Havfiske AS. Richard Larsen, daglig leder i Dahl Fiskeri, bekreftet handelen overfor avisen. Etter planen skal båt og mannskap innlemmes i Bodø-selskapet i løpet av januar.

Hverken kjøper eller selger har ønsket å kommentere salgs-sammen, men ut fra dagens markedspriser for ringnotkvoter er M/S Åkerøy verdt godt over en milliard kroner. Kilder anslår til Nordnorsk rapport at selve båtens verdi er rundt 100 millioner kroner.

Avklarting

Dahl Fiskeri hadde før kjøpet avklart salg av sitt fartøy nr. 2, «Senior», til Knester-rederiet i Austevoll. «Senior» har en grunnkvote på 450 basistonn, kolmulettillatelse på 10.000 hl og ingen strukturkvoter. Fiskeri-direktoratet av slo ifølge Fiskeribladet søknaden om salg, siden distriktmessige hensyn setter en stopper for salg av fiskefartøyer fra Nord-Norge til lenger sør i landet. Etter å ha klaget til departementet, fikk Bodø-rederiet Dahl Fiskeri likevel lov til å selge.

Fullstrukturert

Dahl-rederiet eier fra før ringnotbåten «Kvannøy», som er fullstrukturert med grunnkvote på 850 basistonn og en kolmulettillatelse med konsesjonsvolum på 10.100 hl. Nå innlemmes også M/S Åkerøy i driften. Båten ble nylig fullstrukturert til 850 basistonn og har en kolmulettillatelse med konsesjonsvolum på 9000 hl.

Gevinst

Aksjonærene i Dønna Havfiske vil utvilsomt sitte igjen med store

M/S ÅKERØY: Dahl Fiskeri overtar M/S Åkerøy med kvoter etter oppkjøpet av Dønna Havfiske. Foto: Ivar Strømmen

summer på bok, selv når gjelden i selskapet er gjort opp. De tre eierne Jonny Berfjord, Geir Ove Aker og Arnt Inge Aker har tilnærmet like store eierandeler.

Dønna Havfiske AS er et vel-drevet rederi som har ligget på lønnsomhetstoppen de siste årene. I 2018 endte 66 kroner av hver hundrelapp opp som ren fortjeneste, mot 49 kroner i 2017.

Ringnotflåte og SUK i Nord-Norge 2018

Selskap	Kommune	Fylke	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Årsresultat		Lønn-somhet	Egen-kapital	Soliditet
			2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017			
Tall i 1000 kroner			2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2018	2018
DØNNA HAVFISKE AS	Dønna	NORDLAND	231 670	64 552	160 841	13 941	154 021	31 447	120 434	30 338	66	107 228	23
SELVÅG SENIOR AS	Meløy	NORDLAND	70 250	52 747	11 476	7 530	10 503	6 239	8 318	5 030	15	30 456	31
ODD LUNDBERG AS	Gratangen	TROMS	59 518	43 311	20 056	10 729	18 209	6 925	14 544	5 779	31	123 329	48
BJARNE NILSEN AS	Hammerfest	FINNMARK	42 397	33 483	8 872	4 587	8 418	3 982	6 534	3 104	20	10 694	24
SILFAKS FISKEBÅTREDERI AS	Måsøy	FINNMARK	34 899	32 253	2 496	2 496	- 99	- 614	958	503	0	57 961	29
REGINA FISK AS	Ibestad	TROMS	32 783	32 115	10 300	12 051	10 477	12 173	8 219	9 423	32	19 734	51
STRAUMBERG DRIFT AS	Leirfjord	NORDLAND	30 248	28 141	3 771	4 203	1 133	2 811	979	2 330	4	65 853	40
KETLIN AS	Sortland	NORDLAND	29 856	30 875	3 935	8 082	3 951	7 752	3 228	6 130	13	57 053	74
RYGGEFJORD FISKEBÅTREDERI AS	Måsøy	FINNMARK	21 051	25 252	140	1 315	- 2 189	- 982	- 2 189	- 982	- 10	1 439	02
DAHL FISKERI AS	Bodø	NORDLAND	131 336	101 881	24 899	18 515	17 009	8 124	12 956	7 875	13	118 643	21
ANDREASSENS REDERI AS	Bodø	NORDLAND	33 487	29 123	9 882	- 4 854	10 025	- 3 580	7 590	- 3 580	30	17 966	56
GRIMSHOLM FISKEDRIFT AS	Tromsø	TROMS	26 939	28 403	4 446	4 152	1 533	615	1 244	1 426	6	103 321	45
M. YTTTERSTAD AS	Lødingen	NORDLAND	68 338	63 390	13 912	11 127	8 131	4 703	7 129	4 369	12	122 740	44
SVENSGAM AS	Lødingen	NORDLAND	32 932	29 161	8 427	- 19 606	6 820	- 21 353	6 446	- 14 862	21	70 948	44
RØDHOLMEN AS	Lødingen	NORDLAND	58 567	178 101	- 12 376	133 833	- 13 080	131 178	- 12 558	100 826	- 22	124 788	
Totalt			904 271	772 788	271 077	208 101	234 862	189 420	183 832	157 709	15	1 032 153	

M. Ytterstad AS, Svensgam AS og Rødholmen AS inngår i Ytterstad-konsernet. Rødholmen AS ble slettet i jan 2019

BEHOLDES: Dahl Fiskeri AS har fra før båten M/S Kvannøy, som er fullstrukturert med grunnkvote på 850 basistonn. Foto: Ivar Strømmen.

Vi er til for maritim næring!

Maritimt Forum er en samarbeidende stiftelse som arbeider for saker viktige for den maritime næring og vår medlemsmasse. Medlemsmassen inneholder organisasjoner og bedrifter fra hele verdikjeden i den maritime næringsklyngen i Norge. Ta del i det maritime fellesskapet du også - ta del i et nettverk som har din bedriftsinteresse i fokus. Vi er representert i hele landet.

Maritimt Forum Nord
http://maritimt-forum.no/nord-norge

FISKERNES ULYKKESKASSE

Når ulykken har skjedd...

VIL DU HA EN HJERTESTARTE OM BORD? SØK OM STØTTE!

Ulykkeskassen yter økonomisk hjelp til fiskere eller deres uforsørgede etterlatte ved ulykker som medfører minst 15 prosent medisinsk uførhet eller ved dødsfall.

Hvis ulykken er ute, ta kontakt med Knut Eriksen i Fiskernes Ulykkeskasse, Postboks 1233 Torgard, 7462 Trondheim.

Telefon: 73 54 5850/ 99 36 5105
E-mail: knut.eriksen@fiskerlaget.no

Nye vedtekter gir Fiskernes Ulykkeskasse mulighet til å bevilge kr. 5000,- ved kjøp av hjertestarter til din båt. I tillegg dekkes også nødvendig opplæringskurs i bruken av hjertestarter.

Før din trygghet...

TosLab – din leverandør av laboratorietjenester

- TosLab AS selger mikrobiologiske og kjemiske analyser av drikkevann, avløpsvann, næringsmidler, hygiene og miljø. Vi har et bredt spekter av akkrediterte analyser.
- TosLab AS bidrar med kompetansestøtte til å utarbeide internkontrollsystem, bestemme kritiske kontrollpunkt, kjemisk og mikrobiologisk rådgivning og kvalitetssikring etter regelverk og interne spesifikasjoner.
- TosLab AS tilbyr tjenester med høyest mulig kvalitet og er akkreditert av Norsk akkreditering i henhold til ISO 17025.

TosLab
www.toslab.no

TosLab AS, Sjølundveien 3, Postboks 2064, 9266 Tromsø • Tlf: 77 62 43 60 • Fax: 77 62 43 61 • Epost: post@toslab.no

Barents Skipsservice AS

- et klart førstevalg på mekaniske tjenester

Et mekanisk verksted som ligger i «fiskerihovedstaden» Båtsfjord.

- Vi har et bredt tilbud med varer og tjenester – og kvalifiserte arbeidere som stiller opp når behovet skulle inntreffe.
- Lang erfaring og god kompetanse på reparasjoner og vedlikehold av norske og russiske fiskefartøyer.
- Båt-lift kapasitet 100 tonn. Spyling og bunnsmurning.

VOLVO PENTA

Postboks 33, 9991 Båtsfjord | Tlf. 78 98 43 00 | Epost: post@baskips.no | www.barents-skipsservice.no

Regina høster av havets sølv

TUNG LAST: Her er rommene i M/S Frantsen Junior åpenbart godt lastet med havets sølv. Fartøyet fra 1966 er fortsatt en effektiv fangstmaskin. Foto: Regina

DRIVER SOM FØR: Reder Svein A. Frantsen fra Hamnvik i lbestad (70) er ikke klar for å pensjonere seg - men fra nyttår kommer yngre krefter inn i driften.

desto mindre forstår jeg. Man må jo være jurist med spesialkompetanse for å klare å tolke dette, fastslår rederen.

Regina Fisk er som vanlig godt plassert på lønnsomhetstoppene. I 2018 tjente selskapet 32 kroner for hver hundrelapp i omsetning.

Av - Jonas Ellingsen

På vår oversikt er det bare Dønna Havfiske som har høyere lønnsomhetsgrad - definert som resultat for skatt i prosent av omsetningen. Gjennomsnittet i fartøygruppen lå på 15 prosent i 2018.

Ibestad-selskapet fisker med den 54,2 meter gamle traversen M/S Frantsen Junior. Fartøyet ble bygget i 1966. Regina Fisk har kvoter på sild, lodde, makrell, hestemakrell og brisling. Samlet kvote er på 420 basistonn,

hvorav 50 tonn er tilleggskvotene. Markedsverdien på kvotene ligger et sted mellom 400 og 500 millioner kroner.

På skinner

Mannskapet er drillet etter å ha vært med siden starten på 80-tallet, og det meste går på skinner.

- Vi bruker i snitt 100 dager på å ta kvotene - og mannskapet på 10 mann ligger vel alle på rundt millionen i inntekt. Jeg vil si at bransjen stort sett har hatt gullår 15 år på rad. Da kan vi ikke klage over små variasjoner. Det var helt andre forhold da vi startet opp, sier rederen.

Aktiv hele året

70-åringen klarer ikke å sitte

helt i ro de øvrige 265 dagene i året. Med en 34 fots sjark deltar Frantsen både på fiske i Finnmark og ror heimsjyen. Den siste tiden frem til fredning har han hatt 60 kveitegarn i sjøen. - Nei, det nytter ikke å sette seg i en stol. Da visner man jo vekk, sier rederen og ler.

Mer papir

Fra nyttår overlater han deler av driften til datteren Kjersti, som tar over som daglig leder. Svein Frantsen ser frem til å slippe alt papirarbeidet, som han mener øker i omfang hvert eneste år.

- Det er nye tider og et langt mer komplekst system å forholde seg til. Kvotemeldingen? Joda, jeg har sett på den. Jo mer jeg prøver å sette meg inn i saken,

desto mindre forstår jeg. Man må jo være jurist med spesialkompetanse for å klare å tolke dette, fastslår rederen.

Pam REFRIGERATION

Pam Refrigeration leverer nøkkelløsninger til ditt behov. Oppgradering, utvidelse, nyanlegg eller komponenter. Vi har mer enn 30 års erfaring innen bruk av naturlig kuldemedie.

Pam Refrigeration AS

Postboks 327
1753 Halden
Tlf: 69 19 05 55
Mobil: 977 48 550
E-post: pam@pamref.no

LOFOTEN VIKING
QUALITY SEAFOOD

Lofoten Viking AS er produsent og eksportør av pelagisk fisk samt hvitfisk. Vi omsetter for ca. 800 mill. kr. pr. år. Vårt anlegg ligger meget nær fiskefeltene i Vestfjorden og på Værøy i Lofoten. Vi har en frysekapasitet på ca. 900 tonn pelagisk fisk pr. døgn. Vi produserer ca. 85.000 tonn pelagisk og ca. 5.000 tonn hvitfisk pr. år. Noen av produktene er sild, makrell, lodde, torsk, hyse, sei, blåkveite, tørrfisk, lever, rogn og melke samt avskjær/ensilasje.

Her på Værøy har vi meget gode servicetilbud til fiskeflåten. Værøy Egenesentral AS, Værøy Isanlegg AS, Værøy Fryselager AS og Værøy Bunkers AS fyller behovene for små og store fartøy. Vi kjøper fisk hele året.

Vennligst ring oss for en uforpliktende samtale:
Arne Mathisen..... Tel: 92 03 55 55
Lorentz Hardy..... Tel: 92 68 67 77
Frode Hardy..... Tel: 92 06 60 35

Epost: post@lofotenviking.com
www.lofotenviking.com

LofotenVikingAS

Neke størst, men sulten og tørst!

Fortsatt god lønnsomhet i fiskeflåten

Lønnsomheten i fiskeflåten er fortsatt høy - til tross for nedgang i både 2017 og 2018.

Av - Jonas Ellingsen

Dette viser ferske tall fra Fiskeridirektoratets lønnsomhetsundersøkelse for fiskeflåten i 2018, som ble publisert 19. desember.

Driftsinntekten øker og fiskeflåten leverer et godt resultat

Undersøkelsen viser en økning i driftsinntekter fra 18,0 mrd i 2017 til 19,6 mrd i 2018. Justert for inflasjon er dette en økning på 1,1 mrd fra 2017 til 2018.

De totale driftskostnadene var på 15,9 mrd noe som gav fiskeflåten et driftsresultat på 3,7 mrd i 2018, en økning på nesten 200 millioner fra 2017.

Redusert driftsmargin

Til tross for et økt driftsresultat gikk driftsmarginen ned med 0,7 prosentpoeng til 18,7 prosent som følge av at kostnadene økte relativt mer enn inntektene. Driftsmarginen er imidlertid fortsatt høy, og det er kun tre ganger siden 2000 (2017, 2016 og 2011) at direktoratet har målt en høyere driftsmargin. Totalkapital-rentabiliteten ble

reduert med 1,4 prosentpoeng til 6,7 prosent i 2018.

Positiv utvikling for de pelagiske fiskeriene

De pelagiske fartøygruppene hadde en positiv utvikling i driftsmargin i 2018 sammenlignet med 2017, mens bunnfiskeriene hadde en liten nedgang i driftsmargin. De pelagiske kystfiskefartøyenes økning kom som en konsekvens av lavere driftskostnader, mens de pelagiske havfiskefartøyene hadde en relativ stor økning i driftsinntekter.

Kystfiskefartøyene hadde en økning i driftsmargin på 2,5 prosentpoeng til 15,4 prosent mens havfiskefartøyenes driftsmargin økte med 3,3 prosentpoeng til 26,5 prosent.

Bunnfiskefartøy

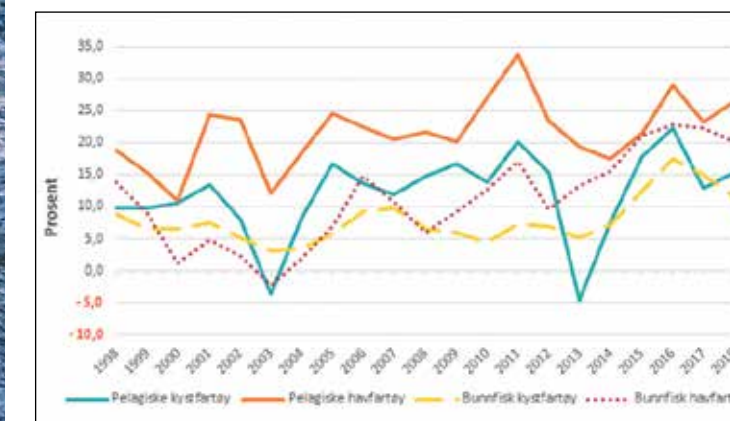
Når det gjelder nedgangen i lønnsomhet for bunnfiskefartøyene hadde kystfiskefartøyene en stabil driftsinntekt, men noe høyere driftskostnader, mens havfiskefartøyene har hatt en litt høyere økning i kostnader enn inntekter. Det ga en driftsmargin på 11,5 prosent for kystfiskefartøyene og 20,1 prosent for havfiskefartøyene, en nedgang på henholdsvis 3,5 og 2,1 prosentpoeng fra 2017.

Skille på 11 meter

Med unntak av kystnotgruppen

TOTALT: Utvikling i driftsmargin og driftsinntekter for den totale fiskeflåten. 2000-2018. Grafikk: Fiskeridirektoratet

FARTØYGRUPPER: Utvikling i driftsmargin for ulike fartøygrupper. 1998-2018. Grafikk: Fiskeridirektoratet

VARIERER: Fiske er fortsatt en lønnsom gjøremål - selv om utviklingen varierer mellom fartøygruppene. Foto: Trym Ivar Bergsmo / Norges Sjømatråd

under 11 meter hadde alle de pelagiske fartøygruppene en økning i driftsmargin sammenlignet med 2017. Samlet har de hatt en oppgang fra 20,7 prosent i 2017 til 24,3 prosent i 2018, hvor ringnotsnurperne har hatt

den største økningen og oppnådde den høyeste driftsmarginen i 2018.

For bunnfiskefartøyene er situasjonen motsatt med reduksjon i driftsmargin for alle grupper

unntatt konvensjonelle fartøy under 11 meter. Bunnfisk som gruppe hadde en nedgang på 2,7 prosentpoeng til 16,0 prosent i 2018.

TORSVÅGBRUKET A/S
Ola 416 14 003 • Hugo 982 11 781

Vi kjøper fisk fra alle brukstyper. Ledige egnebuer. Tilgang til velferdsbygg.

Følg oss på Facebook

Norges største produsent av "Norsk" kvalitetsnotlin!

- Notlinproduksjon
- Montering av nøter
- Reparasjon av nøter
- Lagring av nøter
- Flær, tauverk, wire etc.
- 24 timers service bøteri

Fiskenett
PART OF EGESUND GROUP

www.fiskenett.no

Gps posisjon: N°60 38, 403 E°05 00, 406

AS Fiskenett, 5936 Manger
Telefon : 56 34 98 60
Døgnvakt : 952 17 660

Nord-Norge er en «super makt» for oppdrett av laks

- Mange hender i arbeid

NORDLAKS

DISTRIKTSNÆRING: Over 3000 personer er direkte sysselsatt gjennom havbruksnæringen i Nord-Norge. For mange små lokalsamfunn er dette virksomheten som holder liv i bygda. Foto: Johan Wildhagen

MARKED: Selv om Europa er det viktigste eksportmarkedet for havbruksnæringen, vinner norsk laks stadig nytt terreng. Her fra et seminar i Tyrkia i regi av Norges Sjømatråd. Foto: Norges Sjømatråd.

hadde Nordland den største veksten i produksjonen, med nærmere 24 000 tonn, fulgt av Finnmark med noe over 11 000 tonn. I Troms falt mengden slaktet fisk med mer enn 15 000 tonn.

De siste ti årene har produksjonen i landsdelen mer enn doblet seg, fra 251 000 tonn i 2008 til 551 000 tonn i 2018. Dette skyldes produktivitetsvekst, nye konsesjoner fra myndighetene og utvidelse av eksisterende konsesjoner.

Arbeidsplasser

Tall fra Fiskeridirektoratet viser at ved utgangen av 2018 var 1414 arbeidstakere i Nordland direkte sysselsatt innen oppdrett av laks, regnbueørett og ørret. Tilsvarende tall for Troms og Finnmark var 993 og 597 personer.

Totalt i Norge er 7858 personer sysselsatt gjennom Havbruksnæringen. I tillegg kommer de indirekte arbeidsplassene fra leverandørindustri og servicenæringen.

Pris og ettersørsel

Ettersørselen etter oppdrettsfisk er fortsatt i vekst, og Europa er det største markedet for nordnorske oppdrettere. Polen, Frankrike og Danmark var de største mottakerne av laks fra Norge i 1. halvår 2019.

Kombinasjonen av pris- og volumvekst har bidratt til en svært lønnsom næring de siste årene. I en rapport i Kunnskapsbanken for Nord-Norge har Capia analysert hva som har bidratt til at lakseprisen har økt så kraftig. De tre viktigste faktorene er økt ettersørsel som følge av inntektsvekst, dreining mot laks fra andre produkter, produktutvikling og bedre distribusjon.

Grunnrenteskatt

Det har vært en debatt i 2019 om beskatning av lakseoppdrett. Det politiske flertallet har imidlertid sagt nei til en nasjonal grunnrenteskatt som skal tas inn nasjonalt og ikke lokalt. Kommuner som legger til rette for havbruksaktivitet, honoreres av staten gjennom Havbruksfondet. Totalt ble det utbetalt 1,17 milliarder kroner til nordnorske kommuner og fylkeskommuner i 2018. For kommuner med få innbyggere utgjør disse utbetalingene betydelige summer. Rodøy kommune, som har litt over 1200 innbyggere, fikk utbetalt 30 millioner kroner i 2018, i underkant av 25 000 kroner per innbygger.

Utfordringer

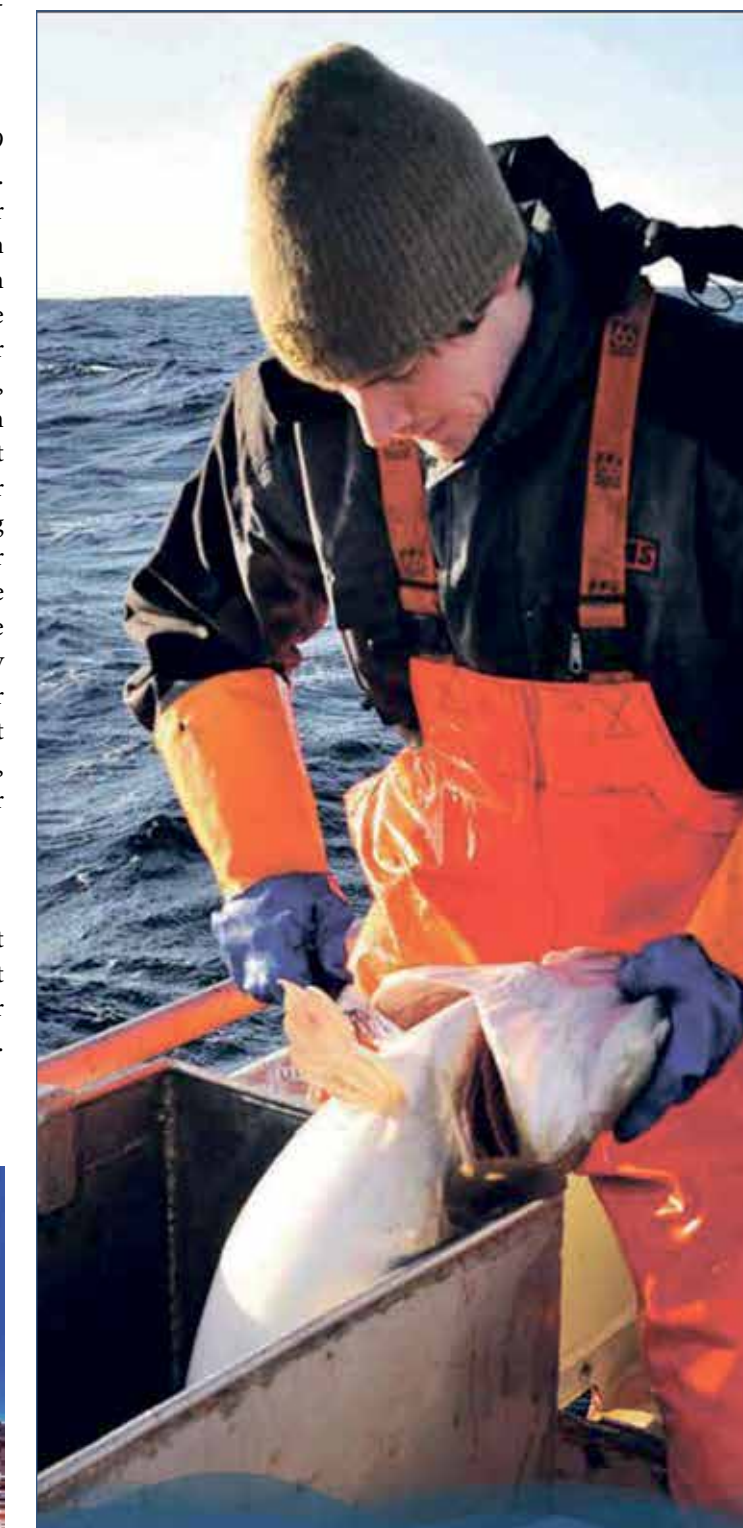
Havbruksnæringen jobber hardt med å løse utfordringer knyttet til lus og virus, og det påfører næringen store utgifter hvert år.

I 2019 førte en algeoppblomstring i Nordland og Troms til massedød av oppdrettslaks. Det er anslått at 13 432 tonn fisk, eller rundt 8,2 millioner oppdrettslaks døde.

For de berørte selskapene var det en krevende periode, hvor flere måtte permittere ansatte. Selv om volumet var betydelig, har

det ikke fått store konsekvenser fordi dette var fisk i ulike produksjonsstadier. Det kan ha en viss effekt på slaktevolumet fremover, men samtidig utgjør det en begrenset andel av den totale produksjonen.

Kilder: Kbnn, Fiskeridirektoratet, Sintef

I 2018 ble det slaktet 551 000 tonn laks i Nord-Norge. Det utgjør 43 prosent av det norske volumet og rundt 20 prosent av verdens produksjon.

Av - Jonas Ellingsen

Nordland er det største havbruksfylket i landsdelen og sto for 47 prosent (262 000 tonn) av uttaket av slaktet laks i 2018. Tilsvarende tall for henholdsvis Troms og Finnmark var 33 prosent (182 000 tonn) og 20 prosent (108 000 tonn).

Det fremgår av en rapport Nordlandforskning & Kunnskapsparken Bodø har utarbeidet for kbnn.no

Dobling på ti år
Sammenlignet med året før

VI KJØPER
FISK 24/7
På alle anleggene

GIMSØYA	MYRE
HONNINGSVÅG	MOSKENES

TA KONTAKT MED TED FOR PRIS OG AVTALE

913 47 380
ted@mfish.no

Myre Fiskemottak

For kystens verdier

Telefon: 77 66 01 00
www.rafisklaget.no

Havfarmen starter ny epoke for Nordlaks

I kjølvannet av Havfarm-prosjektet og 21 nye utviklingstillatelser oppgraderer Nordlaks hele produksjonskjeden. Frem mot 2023 blir det investert mellom 4 og 5 milliarder kroner.

Av - Jonas Ellingsen

– Vi er i gang med et stort løft for å håndtere volum- og produksjonsveksten som kommer med de nye havfarmene. Det dreier seg om utvidelse og oppgradering av fabrikk og slakteri, to nye brønnbåter og nytt settefiskanlegg på Hamarøy. Det er også investert betydelig i utvidelse av industriområdet og større kaianlegg på Børøya, sier kommunikasjonssjef Lars

Fredrik Martinussen til Nordnorsk Rapport.

Basert på havfarm-konseptet ble Nordlaks tildelt 21 nye utviklingstillatelser i 2017. Hver utviklingstillatelse er på 780 tonn.

Nordlaks har tidligere anslått at de to første havfarmene alene vil koste rundt to milliarder kroner. De øvrige investeringene som nå gjøres for å håndtere veksten er beregnet å utgjøre mellom 2 og 3 milliarder kroner.

Settefiskanlegg på Hamarøy, som sto ferdig i 2019, er et av landets største og mest moderne anlegg. Med til sammen tre settefiskanlegg er Nordlaks sikret smolt til havfarmene.

Den første av de to nye brønnbåtene som skal betjene havfarmene leveres i 2020, og blir den første av sitt slag i verden med hybrid-løsning for strøm og LNG-gass.

Ny fabrikk og slakteri er i følge Lars Fredrik Martinussen under prosjektering. Løsninger er det ennå for tidlig å si noe, men utbyggingen vil skje som utvidelse av eksisterende industribygg.

Store dimensjoner

Det største, fysiske beviset på satsingen er den 385 meter lange og 33.000 tonn tunge havfarmen som er under bygging ved verftet CIMC Raffles i Kina.

Havfarmen skal etter planen leveres til sommeren - og skal ligge stasjonært i ytre delen av Hadsselfjorden, sørvest for Hadseløya. Dette er et værutsatt havområde og havfarmen er konstruert for å tåle bølgehøyder på opptil ti meter.

Nordlaks planlegger også en dynamisk havfarm, som skal kunne flyttes mellom utsatte farvann og skjermede områder. Denne modellen er fortsatt på planstadiet.

PIONERPROSJEKT: Med Havfarmen flyttes den mest intensive delen av produksjonen lenger ut til havs. Grafikk: Nordlaks/NSK Ship Design

Vil løse utfordringer

Havfarm-konseptet tar sikte på å løse utfordringene med lakselus og oppsamling av avfallsstoffer på havbunnen.

Stikkord for den nye produksjonsmetoden er stor smolt, kortere produksjonstid i sjø, hyppigere brakklegging og større avstand mellom anleggene.

Metoden legger opp til at settefisk skal være 250-500 gram før den settes ut i sjøen. Når fisken er mellom 1 og 1,5 kilo stor, er den robust nok til å flyttes fra det tradisjonelle anlegget til havfarmen. Produksjonstiden i Havfarm vil være om lag 10-12 måneder. Fisken slaktes ut fortløpende for

KUTTER DIESEL: Den nye brønnbåten Bjørg Pauline er en miljøvennlig hybridløsning for batteridrift og LNG, og leveres fra verftet i Tyrkia til sommeren. Foto: Merete Kristiansen / Nordlaks

HAVFARMEN: Den første havfarmen som bygges i Kina skal være på plass i Hadsel til sommeren. Havfarm-konseptet utnytter konkurransefortrinnet med sjøareal i kystsonen, samtidig som produksjonen skal være mer skånsom for miljøet. Foto: Nordlaks

ARBEIDSPASSER: Med sine 420 årsverk er Nordlaks en stor arbeidsgiver i regionen. Selskapet prioriterer også å handle mest mulig lokalt. Foto: Nordlaks

► Havfarmen skal etter planen leveres til sommeren - og skal ligge stasjonært i ytre delen av Hadsselfjorden, sørvest for Hadseløya.

Store ringvirkninger

I 2017 kjøpte Nordlaks varer og tjenester for 600 millioner kroner i hjemkommunen Hadsel.

I tillegg handlet konsernet med andre aktører i Vesterås-regionen for rundt 400 millioner.

Forproduktene Skretting i Hadsel og Biomar i Øksnes var de aktørene som fikk den største andelen av potten på totalt en milliard kroner. Likevel hadde 65 bedrifter i Hadsel leveranser til hjørnesteinsbedriften, meldte Vesteråsregionens Avis i sitt ekstrasblad "Hjerte for Hadsel".

I følge administrerende direktør i Nordlaks Produkter AS, Roger

Mosand, ønsker konsernet å bidra til aktivitet lokalt. Men det handler ikke bare om blind patriotisme.

- Vi er også avhengige av lokalt næringsliv for å holde hjulene i gang og unngå dyre stopp i produksjonen. Klyngen av lokale leverandører rundt oss gir trygghet, så av flere grunner det er fornuftig å prioritere innkjøp lokalt, sier Mosand.

LEVERANDØR AV SIKKERHETSSTYRINGSSYSTEM

Nytt web-basert vedlikeholdssystem for den minste fartøygruppen. Alt i en APP - på nettbrett og mobiltelefon.

Stakkevollvegen 65, 9310 Tromsø
Epost: post@sirkel-vs.no
Telefon: 475 54 200
Mobil: 900 21 538

ARCOS - KURS OG RÅDGIVNING INNEN SIKKERHET OG BEREDSKAP

Arcos, Tromsø - er landsdelens største leverandør av kurs og rådgivning innen sikkerhet og beredskap. Bedriften er godkjent kontrollforetak på vegne av Sjøfartsdirektoratet for båter mellom 8 og 15 meter. Fartøyskontrollene inkluderer krengeprøve og oppmåling når behov for det.

For maritime kunder leveres de fleste kurs for offiserer og mannskap i henhold til STCW konvensjonen - siste oppdatering. Arcos leverer også kurs i fallsikring og tankredning.

Vi tilbyr således kurs til fiskeri og havbruksnæringen, offshorebasert maritim virksomhet,

kystflåten, passasjer/cruisereferdi og Sjøforsvaret.

For kunder fra offshoreindustrien/ petroleumsbransjen leveres praktiske kurs og lederkurs innen sikkerhet og beredskap - alle godkjent av Norsk Olje & Gass.

I tillegg leverer Arcos kurs for landbasert virksomhet - fallsikring, industrivern, brannvern, førstehjelp, kjemikaliedykking, røykdykking, varmt arbeider etc.

Arcos har konkurransedyktig hotellavtale i Tromsø sentrum som kursdeltakere kan benytte seg av. Hotellavtalen inkluderer daglig transport T/R Arcos Sikkerhetssenter.

Arcos leverer kurs og rådgivning for petroleumsbransjen, maritim virksomhet og landmarkedet.

Bedriften er godkjent av Forsvaret, Sjøfartsdirektoratet og Norsk Olje & Gass som opplæringsinstitusjon og Sikkerhetssenter.

Vi tilbyr helikopterevakueringstrening (HUET) i nye og moderne fasiliteter.

Arcos er sertifisert av DNV GL i hht. ISO 9001:2015. I tillegg er bedriften sertifisert leverandør av sikkerhetskurs til vindenergiselskaper i henhold til GWO (Global Wind Organisation) standard.

Arcos er også godkjent leverandør av ROC kurs, Fritidsbåtskipper samt kurs og rådgivning innen Polarkoden.

www.arcos.no

Spørsmål og bestilling av kurs og rådgivning: Gå inn på www.arcos.no eller kontakt oss på tlf. 459 58 880.

Spørsmål og bestilling av fartøysinspeksjoner: Kontakt fartøysinspektør direkte på tlf. 417 97 100.

Havbruk

Tlf: 22 72 55 00
havbruk@dahl.no

FRA ROGN TIL MAT

Aktuelle produkter til alle ledd i havbruksnæringen

SAINT-GOBAIN

dahl.no

BRØDRENE DAHL

Høy lønnsomhet i havbruksnæringen

NOK ET GODT ÅR: Sterk etterspørsel og økte priser på laks bidro til nok et år med høy lønnsomhet for havbruksnæringen. Foto: Johan Wildhagen - Norsk Sjømatråd.

Oppdrettselskap i Nord-Norge 2018 - de 20 største

Selskap	Kommune	Fylke	Driftsinntekter		Driftsresultat		Resultat før skatt		Årsresultat		Lønnsomhet*	Egenkapital	Soliditet
			2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017			
Tall i 1000 kroner													
CERMAQ NORWAY AS	Steigen	NORDLAND	3 352 453	3 353 403	1 118 516	1 297 812	1 150 427	1 364 589	905 077	1 061 729	33	3 192 782	63
NORDLAKE OPPDRETT AS	Hadsel	NORDLAND	2 611 818	2 765 160	1 004 088	1 189 031	1 063 095	1 106 316	837 365	847 415	38	3 033 110	66
NOVA SEA AS	Lurøy	NORDLAND	2 552 294	2 591 424	918 104	979 304	1 000 091	1 103 720	797 999	873 201	36	1 977 632	61
LERØY AURORA AS	Tromsø	TROMS	2 337 915	2 422 796	948 912	998 856	936 174	986 610	727 518	756 448	41	937 592	33
NRS FARMING AS	Alta	FINNMARK	1 838 902	892 031	613 465	211 688	600 928	206 733	472 939	163 111	33	518 466	25
GRIEG SEAFOOD FINNMARK AS	Alta	FINNMARK	1 656 939	1 255 921	586 138	340 884	567 597	339 382	444 173	265 070	35	852 024	43
KVARØY FISKE-OPPDRETT AS	Lurøy	NORDLAND	885 627	502 309	69 944	68 319	118 570	81 769	106 250	68 847	8	296 791	52
EIDSFJORD SJØFARM AS	Sortland	NORDLAND	801 681	797 687	320 375	352 343	328 044	281 241	257 423	203 185	40	727 810	57
ELLINGSEN SEAFOOD AS	Vågan	NORDLAND	731 692	757 293	286 398	308 875	285 742	308 738	223 704	238 065	39	548 066	61
FLAKSTADVAG LAKS AS	Torsken	TROMS	565 605	577 721	223 752	259 175	224 059	258 602	174 565	198 291	40	189 433	36
GIGANTE HAVBRUK AS	Bodø	NORDLAND	554 932	605 715	113 730	170 611	120 653	175 247	94 255	134 990	20	502 028	59
SALAKS AS	Salangen	TROMS	482 800	497 050	148 695	206 446	155 501	215 603	121 774	165 466	31	456 713	67
KLEIVA FISKEFARM AS	Ibestad	TROMS	369 858	411 354	112 024	121 646	113 950	120 707	88 836	93 147	30	285 766	53
GRATANGLAKS AS	Gratangen	TROMS	368 710	369 590	105 414	124 206	108 261	126 404	84 321	97 662	29	349 593	78
ARNØY LAKS AS	Skjervøy	TROMS	332 564	362 566	92 335	103 458	91 059	101 732	70 895	77 678	28	202 303	57
ARNØY LAKS AS	Skånland	TROMS	323 910	247 366	134 016	98 039	134 208	98 419	103 802	75 345	41	225 521	81
LOFOTEN SJØPRODUKTER AS	Vestvågøy	NORDLAND	311 672	215 226	93 799	75 710	94 521	73 875	74 747	57 622	30	213 844	62
LOVUNDLAKS AS	Lurøy	NORDLAND	307 376	217 169	128 085	80 748	131 099	92 879	104 338	73 854	42	292 168	30
WILSGÅRD FISKEOPPDRETT AS	Torsken	TROMS - ROMSA	275 025	319 718	33 512	117 155	34 153	120 803	28 405	94 336	12	334 436	69
EGIL KRISTOFFERSEN & SØNNER AS	Bø i Nordland	NORDLAND	245 762	416 593	45 764	124 603	208 080	169 548	198 493	140 121	85	793 631	75
Totalt			20 907 535	19 578 092	7 097 066	7 228 909	7 347 642	7 332 917	5 916 879	5 685 583	35	15 929 709	

* Lønnsomhet er definert som resultat før skatt i prosent av driftsinntektene

Tross redusert produktivitet og økte kostnader klarte oppdrettsnæringen å skape gode resultater i 2018.

Av - Jonas Ellingsen

Vår oversikt over landsdelens 20 største oppdrettere viser at det totalbareermindreendringer fra 2017 til 2018. Selskapene hadde i 2018 en samlet omsetning på 20,9 milliarder kroner - mot 19,6 milliarder i 2017. Det tilsvarer en vekst på 6,6 prosent.

Driftsinntektene til de fire største selskapene på oversikten utgjør mer enn halvparten av de samlede inntektene i oversikten. Samtlige fire hadde en liten nedgang i omsetning og resultat i 2018 - men lønnsomheten er fortsatt meget god. Lerøy Aurora AS hadde mest lønnsom drift av de fire, med en lønnsomhetsgrad på 41. Det betyr at selskapet satt igjen med 41 kroner i fortjeneste for hver hundrelapp i omsetning. Nordlaks Oppdrett AS hadde også et meget godt år, med en lønnsomhetsgrad på 38 prosent.

Produksjonskostnadene øker i havbruksnæringen. Dette gjelder spesielt kostnader til avlusing. Men også innsatsfaktorer som fiskefôr har blitt vesentlig dyrere de siste årene. Det som opprettholder den høye lønnsomheten er lav tilbudsvekst og sterk etterspørsel, som igjen fører til høyere laksepriser.

En svakere norsk krone er et tveegget sverd i denne sammenheng. En lavere kronekurs bidrar positivt for eksport av laks - men slår negativt ut for prisene på fiskefôr. En generell økning i globale råvarepriser og svakere krone bidrar til at foret blir dyrere for oppdretterne.

Samlet resultat før skatt for de 20 selskapene endte på 7,347 milliarder i 2018 - ca 15 millioner høyere enn i 2017. Flere av de mindre selskapene økte både omsetning og resultat i 2018. Selskapet Egil Kristoffersen & sønner fremstår med svært høy lønnsomhet. Regnskapstallene for 2018 viser at et høyt resultat før skatt ikke skyldes ordinær drift alene, men finansinntekter på hele 166,6 millioner kroner.

Se opp for lab-laksen

Er det mulig å produsere laks i laboratorier - helt uten merder og tanker?

Nofima-forsker Sissel Beate Rønning mener lakseoppdretterne bør følge med på utviklingen for produksjon av syntetisk kjøtt og fisk. På Tekmar-konferansen i Trondheim i desember delte hun sine tanker om utviklingen.

- Det blir for naivt å bare avfeie muligheten. Plutselig kan slike produkter komme i handel, og få en eksplosiv utvikling

lik det vi har sett på plantebaserte kjøtterstatninger. Det vil få dramatiske følger for oppdrettsnæringen, sier hun til Tekfisk. Og legger til at et selskap allerede hevder å ha utviklet syntetisk laks.

Rønning jobber for tiden med Forskningsråd-prosjektet «GrowPro, som utvikler ny teknologi for å produsere muskelproteiner til mat på en ny og miljøvennlig måte. Her brukes bioreaktorer i stedet for tradisjonelle husdyr».

Forskeren sier at det er relativt enkelt å produsere det hun omtaler som protein-slush i laboratorier.

- En tar ut levende muskelceller, sovende celler som dyr har i kroppen, klar til å reparere muskler som skader seg. Å få disse til å vokse i en labskål, har vi gjort i mange år allerede. Disse proteinene kan så brukes til å lage en burger, eller etter hvert et kjøttstykke, sier forskeren.

AUKRA™ NYE LØSNINGER TIL FISKERI OG HAVBRUK

Aukra Maritime kan levere komplette løsninger på løfte- håndteringsutstyr og sikker dekkhåndterings utstyr til alle typer fartøy.

Våre kraner er bygget etter meget høye kvalitetskrav for bruk i offshore- og fiskeriindustri. Andre kombinasjoner tilgjengelig på forespørsel. Alle kranmodeller kan leveres med DNV-sertifisering.

Se mer på www.aukramaritime.no

EKSKLUSIV: Flekksteinbit regnes som en delikatess, men oppdrett av arten er krevende. Foto: Svein-Arnt Eriksen / Nord universitet

Aminor starter produksjon Flekksteinbit til markedet

beskatning over mange år. Dette taler for økt satsning på oppdrett av arten.

Så langt har ikke investorene fått uttelling på 70 millioner kroner som er investert i selskapet. Willy Sandaa har siden starten vært tydelig på at Aminor er en langsiktig satsing.

Nå er selskapet i startgroppen for å generere løpende inntekter fra salg av fisk.

SLAKTING: Etter flere år med forskning og store investeringer legger Aminor opp til slakting hver uke - og salg av flekksteinbit til et eksklusivt marked. Foto: Aminor AS

GRADVIS OPPBYGGING: I 2017 ble de første karene levert til den nye påvekst-avdelingen hos Aminor. Selskapet bygger gradvis opp kapasiteten, der målet er å produsere 500 tonn pr år i 2022. Foto: Aminor AS

Aminor AS er verdens eneste kommersielle oppdretter av flekksteinbit. Seks år etter etablering er bedriften i gang med leveranser til markedet. I løpet av 2020 skal det leveres to tonn pr uke.

Av - Jonas Ellingsen

I høst startet selskapet på Halså i Nordland ukentlig slakting med noen få hundre kilo av gangen. Målet var å øke slaktevolumet til 1.500-2.000 kilo per uke mot slutten av 2019 - og holde dette volumet ut 2020. Fra 2022 er ambisjonen å øke til 10.000 kilo pr uke, noe som tilsvarer 500 tonn pr år.

- Vi har brukt mye tid på prosedyrer ved slaktingen - og er ennå ikke oppe på ønsket volum. Men et stykke ut i 2020

skal produksjonen være i henhold til planen, sier daglig leder Willy Sandaa til Nordnorsk Rapport.

Bedriften har ambisjoner om å være verdensleder på oppdrett av flekksteinbit. Fokuset er ifølge Sandaa helt og holdent rettet mot produksjonen - og behovet for å beholde kontroll og kvalitet i alle ledd.

Innsats mot salg og marked må derfor komme i en senere fase. Nå distribueres flekksteinbiten til eksklusive kunder i hovedstaden gjennom samarbeidspartneren Fredriks røkeri.

Å nå daglig leder i Aminor på telefon er ingen enkel sak. Pionerprosjektet er tidkrevende og krever fullt fokus til alle døgnets tider. Det har til gjengjeld gitt resultater. Ifølge Sandaa er flere av de tidligere hindrene tilbakelagt. Blant annet er synkroniseringen av kjønnsmodning på plass, slik at hunnfisk og hannfisk gyter samtidig.

- Rogna ble strøket i går og i morges leverte en hannfisk hele 31 milliliter melke med høy tetthet av sædceller. Det normale er 2-6 milliliter. Forutsetningen for befruktning av egg har vi kontroll på. Det vi jobber videre med nå er å velge ut den rette rognen med egenskaper som gjør at flekksteinbit larver overlever. Det er pr i dag ikke gjort mye avslarbeid på flekksteinbit med seleksjon på egenskaper, sier Sandaa. Han er svært godt fornøyd med at forskningsnettverket som Nord Universitet er en del av sikres finansiering i tre nye år.

God fiskevelferd og lavt miljøavtrykk står sentralt hos Aminor. Sandaa fremholder at flekksteinbiten fra Halså er et bærekraftig alternativ til villfangst flekksteinbit, som står på bekymringslista til WWF. Villfangstene fra Canada er stanset, mens det på Island rapporteres om historisk lave landinger. Mye tyder på at bestandene av den ettertraktede fisken går dramatisk ned på grunn av hard

50 millioner kroner til forskning på nye arter: Spennende satsing på steinbit

Steinbit kan bli en viktig art for oppdrettsnæringen - men først er det noen koder som må knekkes. Nå er forskerne ved Nord Universitet i Bodø sikret finansiering for tre nye år.

Av - Jonas Ellingsen

Siden 2015 har forskere ved Nord universitet i Bodø forsket på reproduksjon, fôr og ernæring hos steinbit. Universitetet leder i dag Wolfnet, som et forskningsnettverk for steinbit.

Kunnskapsoppbygging rundt flekksteinbit som oppdrettsart videreføres nå i to nye prosjekter: "Bestbrood" og "Arctaqu" finansieres med til sammen 5,2 millioner euro, eller vel 50 millioner kroner over tre år. Midlene er fordelt på prosjektlederen Nord universitet og andre partnere.

Forskerne i Bestbrood-prosjektet kommer fra Norge, Spania, Italia og Hellas.

Hensikten med Bestbrood er å finne bedre metoder for å evaluere kvaliteten av egg og sperm på tvers av enkelte fiskearter. Forskerne i Bestbrood skal forene hva de vet om egg og spermier hos fiskeartene flekksteinbit, senegalesisk tunge, rognkjeks og stor amberjack, hvor sistnevnte er en tropisk rovfisk.

- Målet vårt er finne biologiske teknikker som kan gi en mer stabil og forutsigelig produksjon av fiskeegg av høy kvalitet for havbruk. Nye bioteknologiske metoder vil forbedre klekkeprosessen og redusere produksjonens avhengighet av egg fra villfisk, sier José Beirão, som er koordinator for Bestbrood-prosjektet og forsker ved Fakultet for biovitenskap og akvakultur (FBA) ved Nord Universitet.

► *Bedriften har ambisjoner om å være verdensleder på oppdrett av flekksteinbit.*

Flere biologiske utfordringer

Rogn er det som mangler for å få til et kommersielt oppdrett av flekksteinbit i stor skala.

Det sier professor Mette Sørensen ved Nord universitet til forskning.no.

I sine naturlige omgivelser ordner naturen det slik at hannfisk og hunnfisk gyter samtidig. Det gjør at sperm og egg blandes til riktig tidspunkt, og nye generasjoner steinbit vokser fram. Men i fangenskap er ikke synkroniseringen av kjønnsmodningen like god.

Flekksteinbit er en spennende art for oppdrett, fordi den er mindre krevende enn for eksempel torsk og kveite. Fisken foretrekker kaldt vann, helst under elleve grader celsius. Den vokser relativt raskt og går fra å være yngel til slakteklar fisk på fire til fem kilo på bare tre år.

- Filetutbyttet er stort, hele 55 prosent, noe som regnes som høyt på en hvitfisk. En stor fordel er at larven er relativt stor ved klekking og yngelen kan startføres direkte på fôr, sier Sørensen.

Flekksteinbit er ikke så krevende som torsk og kveite, og blir raskt slaktemoden. Filetutbyttet er på 55 prosent. Utfordringen er å få til befruktning i fangenskap.

ROSTEIN AS - LAKSENS FØRSTEVALG!

Helt fra lakse næringens spede begynnelse har Rostein levert innovative, robuste og løsningsorienterte tjenester.

Vår transporttjeneste ivaretar dyrevelferd og miljø på en riktig måte. Hos Rostein skal all laks reise på første klasse. Vi vet at både laksen, våre kunder og en hel verden av lakseelskere fortjener det beste.

Vi er stolt over vår fortid og gleder oss til fortsettelsen.

VÅR REISE HAR KNAPT BEGYNT - BLI MED OSS INN I FREMTIDEN!

Rostein AS | 6487 Harøy | Tlf: 712 75 650 | Epost: office@rostein.com | www.rostein.com

Fokus på sjø- sikkerhet i Arktis

Økt skipstrafikk i arktiske farvann stiller stadig større krav til sikkerhet og beredskap. Maritimt Forum Nord registrerer en positiv utvikling i det politiske arbeidet med å styrke SAR-beredskapen.

Av - Jonas Ellingsen

- Vi har hatt god dialog med den nye samfunnsikkerhetsministeren det siste året. Næringen er svært fornøyd med at regjeringen har opprettet en statsrådspost som har sjø-sikkerhet i Arktis som et av sine prioriterte saksområder, sier Tor Husjord, som er daglig leder i Maritimt Forum Nord (MFN).

Maritimt Forum er en interesseorganisasjon med 700 medlemsbedrifter som samler hele den norske maritime næringen. I region nord har Husjord vært

en pådriver og aktor i mange år for å øke beredskapen i nord-områdene.

SARINOR og SARex

Maritimt Forum Nord var prosjekteier for det femårige prosjektet SARINOR, som ble avsluttet i 2018. Prosjektet slo fast at det er vanskelig å oppfylle Polarkodens krav om at utstyr og prosedyrer for søk- og redning ved hendelser i polare farvann skal bidra til overlevelse i minimum fem døgn.

Som ledd i oppfølgingen av SARINOR-prosjektet har flere næringslivsaktører under ledelse av Maritimt Forum Nord iverksatt et stort utviklingsprosjekt – SARex Svalbard. Prosjektet har en økonomisk ramme på 34 millioner kroner og løper over to år, der man hvert år skal gjennomføre minst ett fullskala øvelsestokt ved Svalbard.

Samarbeid

SARex Svalbard skal teste og bidra til videreutvikling av utstyr, teknologier, prosedyrer og kompetanse som vil bidra til økt sannsynlighet for overlevelse og vellykkete evakueringer av

personell ved slike hendelser. På øvelsene deltar Kystvakten, Sysselmannen på Svalbard, Sjøfartsdirektoratet, Kystverket, petroleumsnæringen, Nofo, Rederiforbundet, oljeindustrien, utstyrsleverandører og Det norske Veritas, samt flere universiteter fra inn- og utland.

Første øvelsestokt fant sted i mai. Erfaringene viste nok en gang at det er betydelige utfordringer knyttet til overlevelse og redning under krevende forhold i arktiske farvann.

Meldinger fra regjeringen

I løpet av 2020 legger regjeringen frem en rekke meldinger som er relevante for arbeidet med å styrke SAR-beredskapen i Arktis. I juni la Nærings- og fiskeridepartementet frem Sjø-sikkerhetsmeldingen - og skal presentere en ny maritim melding i løpet av 2020.

Justis- og beredskapsdepartementet skal våren 2020 legge frem en samfunnsikkerhetsmelding, mens Utenriksdepartementet i samarbeid med andre relevante departementer vil legge frem den nye Nordområdemeldingen.

Erfaringer vektlagt

TorHusjordersvært godt fornøyd med at Sjø-sikkerhetsmeldingen har tatt med erfaringer fra SARex-øvelsene.

- Vi konstaterer at politisk ledelse i Nærings- og fiskeridepartementet i stor grad har besluttet å gjøre funn og faglige anbefalinger fra SARex til premisser for politiske anbefalinger i en stortingsmelding.

Meldingen konkluderer også med at det er behov for å forbedre koordineringen mellom de ulike utdanningsmiljøene og næringen ved å etablere en samhandlingsplattform. Med dette som utgangspunkt har regjeringen besluttet å etablere en arktisk maritim kompetansenode under ledelse av Maritimt Forum Nord.

Positive signaler

På beredskapskonferanse i regi av MFN i Tromsø i november fremholdt samfunnsikkerhetsminister Ingvil Smines Tybring-Gjedde at sikkerheten i nord har høy prioritet i regjeringen. Hun viste til etableringen av ny redningshelikopterbase

i Tromsø, som skal dekke gapet mellom Banak og Bodø. Men understreket også at havområdene nordover har fått et økt fokus. Blant annet er det satt av midler til etablering av en ny HF-radio som skal dekke

ØKT TRAFIKK: Arktiske farvann blir stadig mer trafikkert av både turister og yrkesfiskere. Her er MS Spitsbergen på cruise ved Svalbard. Foto: Karsten Bidstrup / Hurtigruten

NORDNORSK RAPPORT
NORD-NORGES NÆRINGSLIVSAVIS

Annonsér i Nordnorsk Rapport!

Nordnorsk Rapport er kort fortalt videreførelsen av tidligere Nærings-Rapport, en næringslivsavis for Nord-Norge der flere i teamet har hatt en kontinuerlig fartstid siden nittitallet.

Nord-Norge trenger en næringslivsavis, en aktiv kanal som setter fokus på rammebetingelsene, utviklingen og mulighetene i landsdelen. Den oppgaven skal vi ikke overlate til en redaksjon i Akersgata.

Vi vil synliggjøre bredden i nordnorsk næringsliv, og bidra til økt kontakt mellom kjøper og selger.

Vi vil gi bedrifter bedre innsyn i konkurrentenes suksesser – og belyse hvorfor suksessene noen ganger uteblir.

Redaksjonelt videreføres tradisjonen om uavhengighet.

Vi har en desentralisert struktur som dekker hele landsdelen. Teknologien gjør dette mulig – og effektivt. Vi har en målrettet og presis distribusjon som kommer våre annonsører i møte, og arbeider hele tiden med å perfektionere denne.

nordområdene helt opp til Nordpolen.

- Hovedbudskapet fra både Sjø-sikkerhetsmeldingen og fra

ministeren under seminaret, er at den viktigste oppgaven er arbeidet med å forebygge ulykker. Maritimt Forum Nord har i løpet av 2019 opplevd et

gjennombrudd i samarbeidet med regjeringen og stortinget. Skal vi lykkes i fortsettelsen, vil vi være avhengig av å videreføre det gode samspeillet mellom

faglige analyser og politiske beslutninger, sier Tor Husjord.

HØY PRIORITET: På beredskapskonferanse i regi av MFN i Tromsø i november fremholdt samfunnsikkerhetsminister Ingvil Smines Tybring-Gjedde at sikkerheten i nord har høy prioritet i regjeringen.

Skap til krevende miljøer

Fiskerieriering • Tunneller • Gruver

- Syrefaste skap
- Nyutviklet Merdeskap
- Rask levering fra lager i Norge
- Et rikholdig utvalg av tilbehør

Vil du vite mer? Les mer om våre Syrefaste skap: www.stansefabrikken.no/elektro

Stansefabrikken Products AS • Tel: 45 86 59 40
E-post: info@stansefabrikken.no • www.stansefabrikken.no

FOSEN GJENVINNING AS

SKIPSOPPHUGGING – JERN – METALLER

En av få godkjente for skipsopphugging i Europa

Vi kjøper fartøy til hugging
Kjøp og salg av brukt skipsutstyr / brukte motorer
Ballastjern på lager, både kuler og barrer

Fasen Gjenvinning as Kirkholmen 7177 Revnes Tel: 72534430

www.fosengjenvinning.no

MAREL SUPPORTERER FISKEINDUSTRIEN I NORD-NORGE

Vi tilbyr service og serviceavtaler tilpasset dine behov for forebyggende vedlikehold og stabil drift. Marel har servicekontor i Troms, Harstad og Stokmarknes.

For mer info se marel.no eller ring 64 83 80 00.

Prosjektfakta - Målselv Helsetun

Sted: Andslimoen
Prosjekttype: Sykehjem, nybygg og rehabilitering
Byggherre: Målselv Kommune
Hovedentreprenør: Nor-Team Entreprenørforretning AS
Prosjekt / byggeledelse: Asplan Viak AS, Rambøll AS og Inor AS
Rådgivende ingeniører: Hinnstein AS, Norconsult AS
Arkitekt: A3 Arkitektkontor AS
Bruttoareal: Ca 5800m²
Entrepriseform: Hovedentreprise
Entreprisekontrakt, verdi: 103 mill kr eksl mva
Totalkostnad: Ca 230 mill kr

En iskald vinter skapte utfordringer - men smart teknologi og et godt samarbeidsklima løste utfordringene på byggeplassen.

Av - Jonas Ellingsen

- Jeg føler at vi er i mål med et prosjekt der alle parter er fornøyde, inkludert byggherre og leverandører. Det har vært et konstruktivt samarbeid på byggeplassen.

Det forteller prosjektleder Hans-Are Jenssen hos Nor-Team Entreprenørforretning AS etter en byggeperiode på nærmere to og et halvt år.

Koblet sammen

Nybygget gir 48 nye sykehjemsplasser - og erstatter det gamle og nedslitte sykehjemmet på Øvre Moen. Nybygget er koblet fysisk sammen med Måsløvtunet sykehjem fra 2006, som er en skjermet enhet med åtte plasser for personer med demens.

Bygningen på to etasjer har en bruttoflate på nærmere 6000 m². Primærkonstruksjonen er stål, fundamentert på betong med etasjeskille av prefabrikkerte betongelementer. Ytterveggene består av isolert bindingsverk av tre.

Arktisk betong

Prosjektlederen hos Nor-Team forteller om en grei byggeprosess frem til vinteren satte inn for alvor. Temperaturer ned mot 28

minusgrader skapte store utfordringer ved støping av trappestøper, heissjakt og støttevegger.

Redningen ble betongløsningen fra HeatWork, der oppvarmet vann ble ledet gjennom varmerør som var festet til armeringsjernet.

- Dette viste seg å fungere veldig godt og vi fikk god kontroll over tørking og herding. Alternativet hadde vært tildekking og fyring med varmluft, noe som er langt mer omstendelig og tidkrevende, sier Jenssen.

Plassbygde vegger

Han legger til at kulde og betongarbeider uansett er utfordrende, siden kranbiler og betongpumpbiler helst ikke jobber under 20 minusgrader. Det øker sjansene for skader på hydraulikken.

Gulv ble støpt etter at veggene var lukket, noe som gjorde det mye enklere å kontrollere temperatur. Veggelementene skulle etter planen være prefabrikkert. På grunn av dårlig kapasitet hos leverandører ble elementene plassbygd og montert som trerammer med gipsplater. Isolasjon, kledning og plater ble lagt på i etterkant.

Sykehjem til 230 millioner løfter eldreomsorgen i Målselv kommune: Målselv Helsetun klart til bruk

NYTT OG FLOTT: Byggingen av nytt sykehjem legger bånd på investeringene i Målselv kommune i flere år fremover. Men nå står 48 sykehjemsplasser klare til bruk. Fasade mot E6 og vinterstemning. Foto: Hans-Are Jenssen, Nor-Team

VESTIBYLE: Vestibyle ved hovedinngang. Foto: Hans-Are Jenssen, Nor-Team

Samarbeid

Kontrakten på 103 millioner eks. mva er det hittil største oppdraget for Finnsnes-entreprenøren med 20 ansatte. De andre leverandørene hadde egne kontrakter med byggherren, men som hovedentreprenør styrte Nor-Team alle aktivitetene på byggeplassen.

- Det har vært et spennende og lærerikt prosjekt for oss. På det meste har det vært 40-60 arbeidere i sving samtidig, og jeg tror nok noen av entreprenørene

Jeg føler at vi er i mål med et prosjekt der alle parter er fornøyde, forteller Hans-Are Jenssen hos Nor-Team.

som ikke hadde jobbet med oss tidligere var litt skeptiske i starten. Her tror jeg vi innfridde med å skape godt samarbeid og konstruktiv dialog, sier Jenssen.

Han mener det er spesielt viktig at basene ute på anlegget har evne til å kommunisere med alle - inkludert en økende mengde utenlandske arbeidere med begrensede ferdigheter i norsk.

- Alle har nok erfaring fra byggeplasser der frustrerte ledere slutter å snakke sammen - og sender mailer i stedet. Det er en dårlig situasjon. God kommunikasjon er en forutsetning for at alle skal dra lasset i samme retning, fastslår han.

KJØKKEN: Detalj fra storkjøkkenet. Foto: Hans-Are Jenssen, Nor-Team

KORRIDOR: Rene linjer preger interiøret på Målselv Helsetun. Her fra demensavdelingen.

Vinterstøp under bygging av nytt sykehjem

Å støpe vinterstid kan være en utfordring, men Nor-Team løste dette ved å bruke betongløsningen fra HeatWork.

Ved bruk av HeatWork dieseldrevne varmeaggregater og væskebåren varme i støpeprosessen sikrer man riktige forhold uavhengig av utetemperatur.

Når PERT rørene (PolyEthyleneRaisedTemperature) kobles til en HeatWork maskin kan man sette ønsket temperatur på den sirkulerende væsken.

Termostattstyringen i systemet sørger for at man får optimal og jevn herdetemperatur i betongkonstruksjonen. Samtidig reduseres drivstoffkostnadene sammenlignet med å bruke varmluftsvifter og presenning som tildekking.

Muligheten til å tilføre jevn, væskebåren varme i betongkonstruksjonen gjør at man sikrer kvalitet og fremdrift ved vinterstøp.

HERDING: Varmesystem fra HeatWork ble løsningen da temperaturen gikk under 20 minusgrader. Væskebåren varme sørget for jevn herding av betongen.

- Et nøkternt men godt bygg

- Dette er et veldig nøkternt bygg. Her finnes ingen luksus.

Det sa arkitekt Håkon Alm fra A3 da han presenterte planene for bekymrede politikere i Målselv formannskap i 2015.

Politikernes bekymring var knyttet at prislappen hadde økt med 60 millioner kroner under planleggingen - og at den totale investeringen på 230 millioner kroner ville løse alle investeringer i overskuelig fremtid. Noe Råd-

mann Hogne Eidissen kunne bekrefte.

Det lille ekstra

Fire år senere kan sivilingeniør Stein Magnar Hansen hos Rambøll slå fast at det har blitt et flott sykehjem. Han har vært prosjektleder for Målselv kommune og roser arkitekten for en utforming basert på standard løsninger og fornuftige grep, men med det lille ekstra. Blant annet har hver avdeling balkong eller terrasse. Sanseshagen ved Måsløvtunet utvides og skal også brukes av barnehagen like ved.

Holder budsjett

- Det ser også ut til at kommunen har vært flink til å planlegge en realistisk økonomisk ramme. Totalsummen ser ut til å havne innenfor budsjettet, sier Hansen.

Nå gjenstår rehabilitering av Måsløvtunet fra 2016, der tak, fasader samt lås og beslag skal oppgraderes. Energisikkerheten er også ivarettatt for hele bygningsmassen med nytt anlegg for nødstrømanlegg samt biokjel, opplyser Hansen.

Scanmark har skiltet og merket Målselv helsetun iht krav til universell utforming

PRO:SCANMARK

HARSTAD: Nerhågen 4 | 9414 Harstad TØNSBERG: Kammegaten 1 | 3110 Tønsberg www.scanmark.no

Vi har levert og montert blikkenslagerarbeidet.

Vi takker for oppdraget og ønsker byggherren til lykke med nybygget.

Din totalentreprenør innen ventilasjon og blikkenslager tjenester

mathiassen
VENTILASJON
blikkenslager

9300 FINNSNES - 77 85 25 00 - www.mathiassen.no

Vi har levert Salto adgangskontroll samt lås og beslag til Andslimoen Sykehjem!

Vi takker Nor-Team for oppdraget og gratulerer Målselv kommune med flott bygg!

LÅSESMEDEN FINNSNES

Storgata 47, 9300 Finnsnes • www.lasfinnsnes.no

Vi har utført grunn- og terrengarbeid på Andslimoen sykehjem. Vi gratulerer Målselv kommune med flott bygg, og takker Nor Team Entreprenørforretning for oppdraget!

NORDHAUG
MASKIN AS

Industriveien 34, 9310 SØRREISA

Vi har levert alle elektrotekniske installasjoner, tele/data-nettverk og brannalarmanlegg

elektrokontakt as
Finnsnes • Tlf: 77 85 09 30
www.elektrokontakt.no

Velferds- teknologi gir trygghet

Pasientvarslingsystemet Hepro Respons holder et ekstra øye med beboerne på sykehjemmet.

- Hver beboer har et personlig armbånd som gir mulighet for å tilkalle bistand. Sensorer koblet opp mot en dedikert radiofrekvens forteller de ansatte hvor en pasient befinner seg når beboeren har utløst alarmen og bedt om bistand, når akkurat den personen går ut avdelingen - og om vedkommende er klarert for å passere. Ofte er demente pasienter vandrerer som krever ekstra tilsyn. Med dette systemet unngår man stengte dører, forteller Geir Tore Jakobsen hos Hepro AS.

Velferdsteknologi i institusjoner handler om automatiserte løsninger som frigjør ressurser til bedre omsorg. Antall eldre øker kraftig de nærmeste årene, uten at tilgangen på kvalifisert helsepersonell øker tilsvarende. Har kan teknologien gjøre en forskjell.

Løsnet i år

Hepro AS ble etablert i 1987 og hovedkontoret ligger i Rognan. Selskapet produserer og forhandler hjelpemidler og velferdsteknologi. På sistnevnte område har det løsnet skikkelig i år, forteller Jakobsen.

- Kommunene begynte å sonde markedet i 2016 - og har tatt seg god tid til å vurdere løsninger. I år startet innkjøpene og vi har hatt høy aktivitet i hele 2019. Lyngen, Skjervøy, Kvænangen, Kåfjord, Nordreisa, Vågan og Hadsel er blant kommunene der vi har leveranser og samarbeidsavtaler i Nord. Totalt sett nærmer vi oss 100 kommuner på avtale i hele Norge, sier Geir Tore Jakobsen.

På Målselv Helsetun har Hepro også levert et system som gjør det mulig å åpne hoveddøren via mobiltelefon etter åpningstiden.

FUNDAMENT: Fundamentene er på plass. Bildet er tatt i oktober - rett før kulden satte inn og skapte utfordringer for videre støping. Foto: Stein Magnar Hansen, Ramboll AS.

OVERSIKT: Nytt og gammelt koblet sammen til en helhet. Til venstre i bildet ligger Målselv Helsetun fra 2006.

Vi har utført alt av flisarbeider på Målselv helsetun

Proffkeramikeren AS

Entreprenør • Flismontering
Alt av flisearbeid utføres

Telefon: 99 02 39 91 - Epost: swsogge@online.no
www.proffkeramikeren.no

Stolt leverandør av ca. 250 laminatdører til Andslimoen sykehjem

nordicdoor
FALTELL • TROMSØ • FASADEENTREPRENØR

Vi takker Nor-Team Entreprenørforretning AS for samarbeidet og leveranse av byggevarer til Andslimoen Sykehjem!

DIN PROFFLEVERANDØR

NEUMANN

Neumann Finnsnes • Ringveien 10, 9300 Finnsnes
Telefon: 77 85 10 50

Vi har utført brann- og lydtetting samt brannisolering av stål

FIRESAFE

Ringveien 71 • Postboks 3376 • 9276 Tromsø • www.firesafe.no

Hovedentreprenørens underentreprenører

Grunnarbeider: Nordhaug Maskin AS, Stålkonstruksjon: Metacon AS, Prefabrikkert betong: Element Nor AS, Taktekking: Troms Takservice AS, Maler og beleggarbeider: Schwenke og Richardsen AS, Flisarbeider: Proffkeramikeren AS
Lås og beslag: Låsesmeden Finnsnes AS, Glassfasader, solskjerming og ytterdører: Glass i Nor AS, Beslagsarbeider: Mathiassen Ventilasjon, Metallarbeider: Brødrene Midthaug AS, Brannetting: Firesafe AS, Porter: Hørman avd Tromsø, Pasientheiser: Nordisk Helse-design AS, Merking og skilting: Scanmark AS

Hovedleverandører

Leverandør av vinduer og balkongdører: Nordan AS
Leverandør av Innvendige dører: Nordic Door AS
Leverandør av Fasadeplater: Steni AS
Leverandør av byggevarer: Naumann AS Finnsnes
Leverandør av byggevarer: XL Bygg Byggematerialer Finnsnes
Leverandør av byggevarer: Monter Tromsø
Leverandør av kamstål for armering: Norsk Stål AS
Leverandør av betong: Storegga Betong AS

Sideentreprenører

Elektro: Elektrokontakt AS
Rør: Åge Nilsen AS
Ventilasjon: GK Innklima AS
SD Anlegg: GK Byggautomasjon AS
Reservekraft: Akselsen Engineering AS
Storkjøkken: Norrona Storkjøkken AS
Heis: Heis 1 AS
Velferdsteknologi: Hepro AS

Vi har levert glass, dører, fasader og solskjerming

WICONA
TECHNIK FÜR IDEEN

Vental
HUNTERDOORGLASS PROJECT

Telefon 7696 5060
www.glassinor.no

Vi har levert og montert strømaggregat og nødstrømstyring til Andslimoen sykehjem. Vi takker for oppdraget og gratulerer Målselv kommune med flott nytt sykehjem!

AKSELSEN ENGINEERING

Tlf: 76 12 18 95 - PB 474 - Ånstadstjøen, 8401 SORTLAND - www.akselsen.as

NorDan®

Takk for at vi fikk levere smarte vinduer og dører!
www.nordan.no

Vi gratulerer Målselv kommune med flott nybygg!

På Andslimoen sykehjem har vi bidratt som rådgivende ingeniør innen: Bygningskonstruksjon, brann, elektro, VVS og vann- og avløp.

HINNSTEIN
Telefon 77 01 60 00 • www.hinnstein.no

Vi takker for oppdraget og gratulerer Målselv kommune med nytt sykehjem.

nor-team
ENTREPRENØRFORRETNING A/S

Tlf: 971 22 834 • firmapost@nor-team.net

Prosjektfakta - Vest-Lofoten videregående skole

Prosjekt: Nye Vest-Lofoten videregående skole
Sted: Leknes
Byggherre: Nordland Fylkeskommune
Entreprenør: Consto Nord AS
Arkitekt: HUS Arkitekter AS, Trondheim
Areal, nybygg: 7.450 m²
Rehabiliteret areal: 1.800 m²
Byggeperiode: To år
Entreprisekontrakt, verdi: 255 mill. kr eks. mva.
Totalpris: Ca 400 mill kr

Dette er utført:

- Rivning av skolebygg, Fløy A, totalt ca. 1.100m²
- Nybygg skole 7.560 m²
- Rehabilitering av eksisterende bygg A, fløy B og C, til sammen 2.800 m²
- Utendørs idrettsanlegg med fotballbane på 40 x 60 m, tre tennisbaner, to sandvolleybaner, en basketballbane. Fotballbanen er utstyrt med et vannbårent anlegg for snøsmelting. Tennisbanen kan islegges vinterstid ved bruk av skolens kjøleanlegg og saltvann som kjølemedium.

I starten av desember kunne elever og ansatte ta i bruk nye Vest-Lofoten videregående skole på Leknes.

Av - Jonas Ellingsen

Etter at skolen har vært spredt på ulike lokaler i flere år, var det godt å kunne starte advent med å flytte inn i en topp, moderne skole. Lyse og fargeglade klasserom med elektroniske tavler tok i mot elevene. Kanskje mest stas var det å ta plass i en felles kantine der man kan kjøpe god mat og være sosial. - Noen av mine tredjeklassinger sa at det var så mange mennesker de aldri hadde sett før. Vi har jo vært så adskilt, sa lærer Wenche Bolle til Lofotposten.

Startet med riving

Det er temmelig nøyaktig to år siden spaden ble satt i jorda. Før grunnarbeidene kunne starte måtte den gamle A-fløya på 1.100 m² rives. Dette ble utført av Harstad-entreprenøren SP Maskin i en underentreprise for Consto.

Jørn Pettersen som er anleggsleder hos Consto forteller at grunnarbeidene gikk greit og uten store overraskelser. Rundt 15.000 kubikkmeter stein måtte sprenges

ut. Det meste av sprengmassene kom til god nytte på tomta og ble brukt til utskifting av masser under nybygg og idrettsbanen. I forbindelse med grunnarbeidene ble det også boret 15 brønner for jordvarme, hver med en dybde på 250 meter.

Standard konstruksjon

Nybygget er ført opp i tre etasjer, der første etasje bare dekker halve grunnflaten. Samlet areal er drøyt 7.500 m². Ifølge Pettersen er konstruksjonen en standard løsning med betongfundament, noen støttevegger av betong, bæring i stål og hulldekker.

Taktekket er av typen Protan og på vegger utvendig er det brukt en impregnert kledning fra produsenten Superwood, med farger i gult, grått og tilnærmet svart. Veggene i bindingsverk er 350 mm tykke for å oppfylle kravene til passivhusstandard. Isolasjonen er krysslåst med 50 mm isolasjon mot innervegg.

Storkjøkken

- Det mest spesielle for min del var nok bygging av storkjøkkenet for Restaurant - og matfag. Et helt nytt område og mye å lære. Arbeidene gikk veldig greit i samarbeid med de andre fagene og leverandøren Norrøna, sier anleggslederen.

FASADE MOT SØR: Vinduer med farget glass er med på å gi fasaden et livlig uttrykk. Skolen er dimensjonert for 600 elever og 180 ansatte. Foto: Daniel Bjur, Consto AS

Vest-Lofoten vgs til 400 millioner kroner endelig ferdig: Ny skole i adventgave

► Lyst og trivelig klasserom. Elektronisk tavle gjør at kritt og svamp hører fortiden til.

Han fremhever også arbeidet med jordvarmeanlegget samt det store utendørs idrettsanlegget. Her er fotballbanen utstyrt med vannbårent varmeanlegg for snøsmelting. Tennisbanen har kjølerør under bakken, slik at den kan islegges og brukes til skøytebane på vinteren. Kuldemediet er nedkjølt saltvann.

En STO-avdeling tilpasset elever med spesielle behov bidro forøvrig med nye momenter, som sengeheis, spesialvask for

toalettbesøk og generelt store rom uten unødvendige hindringer, sier anleggslederen.

Konkurs

Det var Stavanger-selskapet Roxell AS som hadde el-installasjonene på Vest-Lofoten vgs, og som også styrte underleverandørene for idrettsanlegget. Da selskapet gikk konkurs i september måtte Consto tre inn i de kontraktene Roxell hadde og ta ansvar for at arbeidet ble fullført.

Taktplanlegging

Consto har i likhet med mange andre entreprenører brukt Lean-prinsippene og taktplanlegging for å sikre en god fremdrift på byggeplassen.

Da setter man opp en plan for når de enkelte fag skal inn og disponere arealet slik at jobben kan gjøres med minst mulig forstyrrelser.

Metoden er spesielt godt egnet for prosjekt med gjentakende prosesser og stor grad av serieproduksjon. Anleggsleder Jørn Pettersen med-

gir at dette ikke fungerte optimalt for prosjektet på Leknes.

- Det var nok flere forhold som bidro til dette. Generelt vil vi alltid prøve å få en optimal arbeidsflyt - og taktplanlegging er et av verktøyene vi fremdeles vil benytte der forholdene ligger tilrette for det, sier Pettersen.

FOTBALL: Idrettslinja kan glede seg over en bane med varmesloyfer i bakken. Banen kan dermed brukes store deler av året.

- Det var en utfordring, men vi klarte å mobilisere de ressursene som måtte til. Det hele gikk egentlig ganske greit, sier Jørn Pettersen.

Litt forsinket

Innflytting skulle egentlig skje tidligere i høst, men konkurransen medførte naturlig nok en del forsinkelser. Skolen var imidlertid godt etablert seg i andre lokaler og sto ikke i prekær husmangel.

I midten av desember flyttet de siste to skoleklassene inn. I følge Pettersen vil teknisk prøvedrift pågå ett år fremover. Som en del av kontrakten vil Consto ha jevnlig oppmøte og kontroll i samarbeid med skolens driftspersonell.

- Jeg synes skolen har blitt kjempeflott. Innflyttingen må være en skikkelig opptur for elevene som har hatt en omflakkende tilværelse i tildels gamle lokaler, sier anleggslederen.

Vi har hatt alt av utomhusarbeider, som muring, steinlegging og overflater

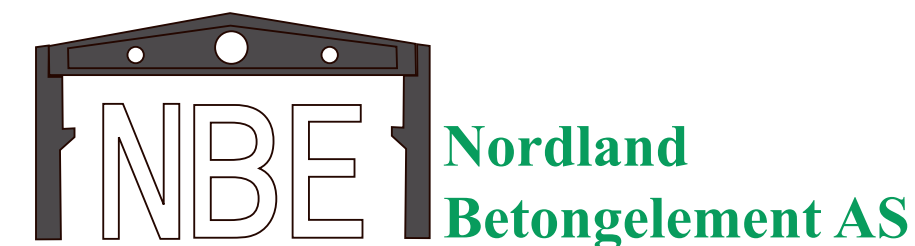
Telefon 769 54 194
www.amarkussen.no

Vi har levert takmontert løsning for pasientløfter i skinnesystem til undervisningsrom for helsefag

Invacare AS avd. Trondheim
72 89 29 90
Vestre Rosten 81, 7075 Trondheim
www.invacare.no

Alt av HULLDEKKER er levert av

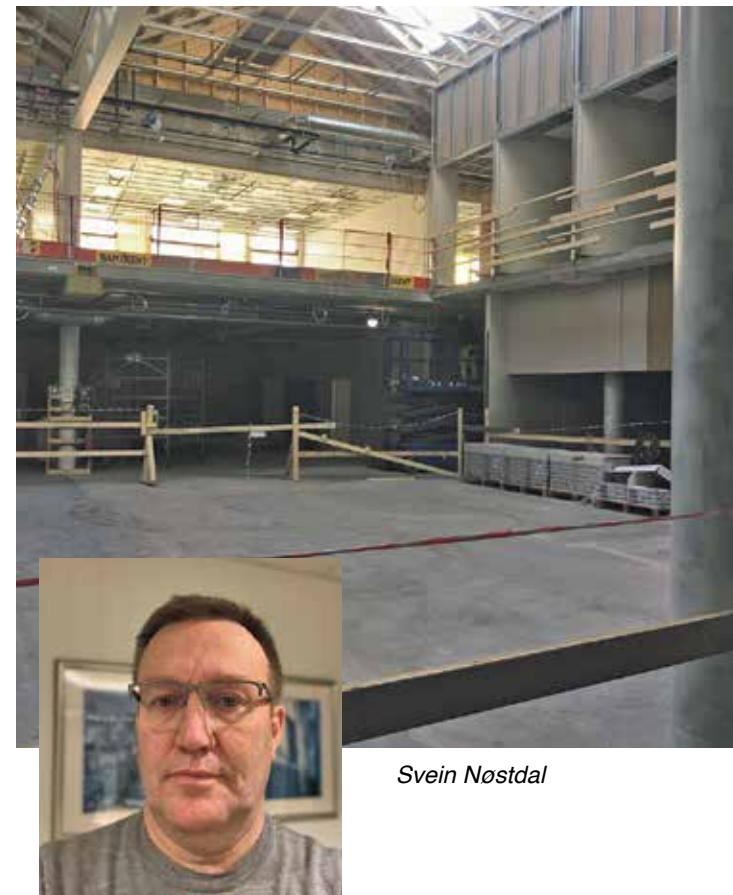
Industriveien 10, 8590 Kjøpsvik • Tlf.: 75 77 53 00 • www.nordland-betongelement.no

KANTINA: Utformet som et atrium med mye lys fra takvindue. I bildet fra byggeperioden vises hulldekkene som er sentrale i konstruksjonen. Foto: Daniel Bjur Consto AS

Svein Nøstdal

Hulldekker på "alle" byggeplasser

Hulldekker fra Nordland Betongelement AS i Kjøpsvik lever et liv bak de fleste store fasader i Hålogalandsregionen. Vest-Lofoten vgs er ikke noe unntak.

Av - Jonas Ellingsen

Etasjeskillerne i spennarmert betong muliggjør frie spenn på 22 meter. Uten behov for støttevegger eller søyler i etasjen under, gir dette stor frihet for arkitektene.

Ved bruksendring kan skillevegger flyttes etter ønske, uten bekymring for å svekke konstruksjonen.

Hulldekker har blitt en standardkomponent i de fleste større bygg. Av alle typer prefabrikerte dekker har hulldekker en markedsandel på ca 80 prosent.

- Ta med gode lyd- og brannhemmende egenskaper, lavt miljøavtrykk og hurtig byggetid, så skjønner man hvorfor, sier Svein Helge Nøstdal entusiastisk.

Siden 1992

Den daglige lederen i Nordland Betongelement AS forteller at bedriften var

den første i Nord-Norge som satset på produktet i 1992. Da leverte de fra grensa mot Trøndelag og til langt nord i Finnmark. I dagens marked er også Element Nord i Balsfjord produsent av hulldekker.

Hulldekker har vært på markedet siden 70-tallet og benyttes nå i de fleste typer bygg. Kjøpsvik-bedriften solgte rundt 70.000 kvadratmeter hulldekker i 2018 - og leverte 6.500 m² til skolen på Leknes.

Miljøvennlig

- Produktene støpes ikke i en form men blir ekstrudert med en hastighet på en meter plate pr minutt. Etter 6-7 timers herding er etasjeskillerne sterke nok til å monteres. Det går med bare halve mengden sement sammenlignet med et tradisjonelt etasjeskille i armert betong. Dette i tillegg til at det nå også er kortreist i vår landsdel gjør det til et miljøgunstig produkt, mener Nøstdal.

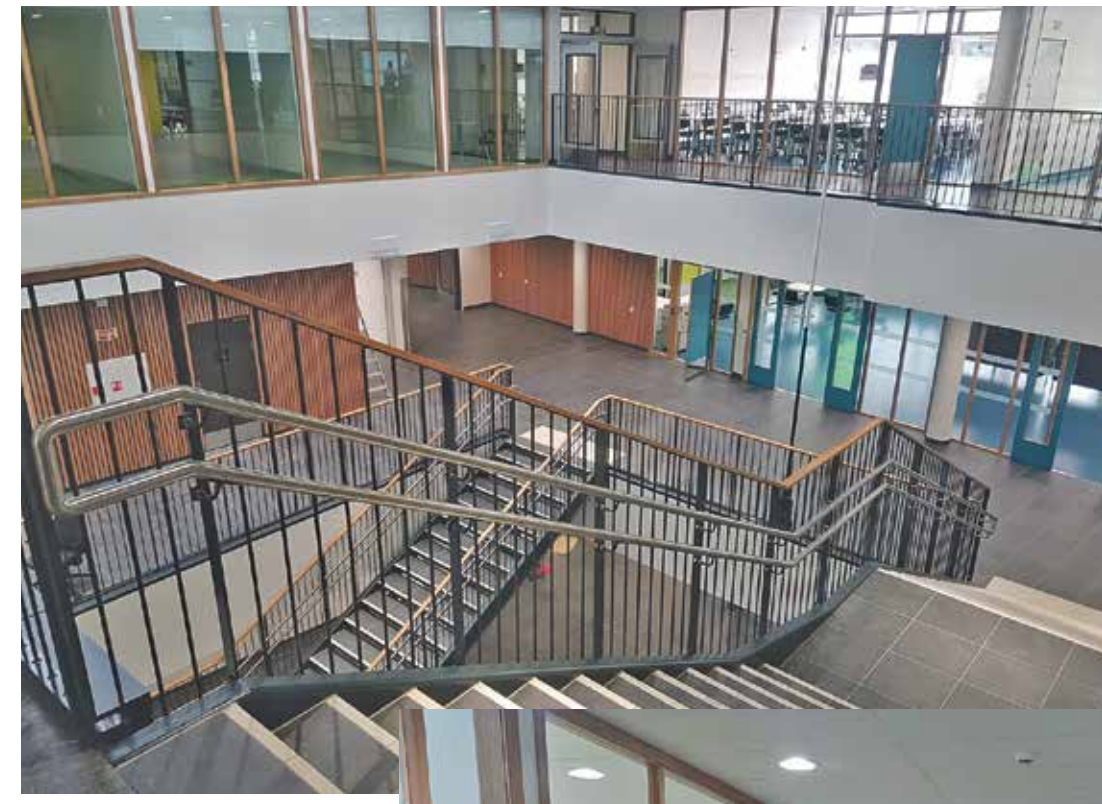
Elementfabrikken i Kjøpsvik ble etablert i 1978 og er i dag et rendyrket produksjonsselskap med 14 ansatte. Alle supplerende tjenester som transport, montasje,

maskintjenester og merkantile tjenester kjøpes eksternt.

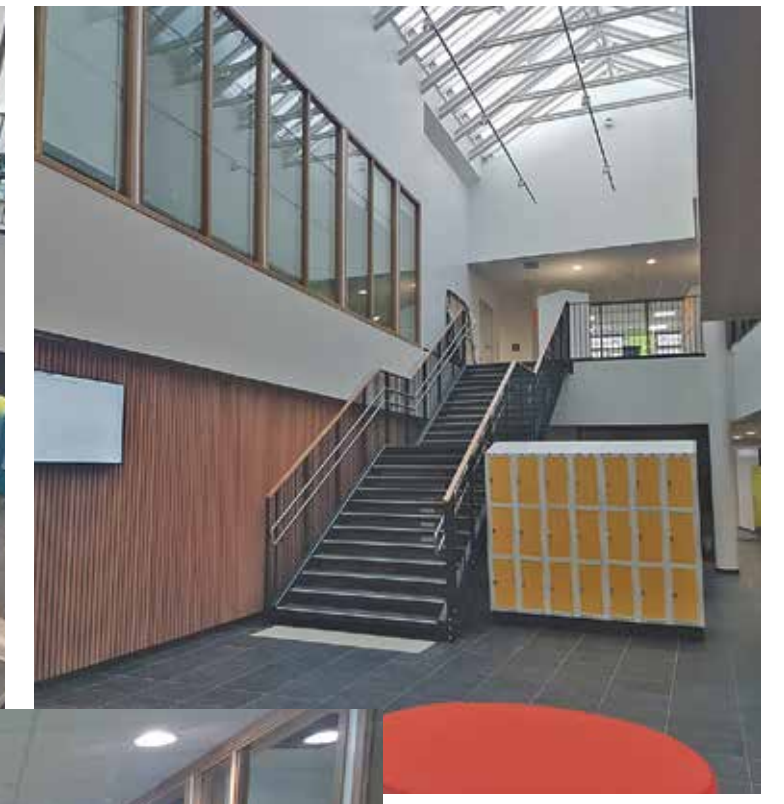
Lokal ressurs

Hulldekkene fra Nordland Betongelement AS er med når Consto bygger hoteller for Thon i Svolvær, Harstad og Sortland. Svein Nøstdal er fornøyd med bedriftens og produktets posisjon i markedet, men stusser over den posisjonen massivt nå har fått blant miljøorienterte beslutningstakere. Spesielt i det offentlige. Vi jobber kontinuerlig med forbedringer på alle plan. Sett gjerne strenge krav som innkjøpere. Både når det gjelder pris, kvalitet, gjennomførings-evne, arbeidsforhold og klimaregnskap. Vi viser at vi er konkurransedyktig og at det kan skapes og bygges med Nord-Norske ressurser.

- Det er ikke mye klimavennlig å hente materialer langt nede i Europa for å føre opp store bygg her hjemme. Tenk kortreist. Sand og stein har vi jo nok av, poengterer Nøstdal med et smil.

LUFTIG: Motiv fra atrium 1 med grupperom til venstre og klasserom fremst i bildet. Foto: Daniel Bjur, Consto AS

NYTT: Materialer og farger viser at dette er et bygg anno 2019

UNDERETASJEN: Administrasjonen har fått en ny hverdag i lyse omgivelser.

▶ Vi jobber kontinuerlig med forbedringer på alle plan.

Vi gratulerer Nordland Fylkeskommune med ferdigstillelsen av nye Vest-Lofoten videregående skole på Leknes.

Vi er stolte over å ha levert bærekraftige løsninger i totalentreprise. Vi takker for et positivt og godt samarbeid med byggherre og leverandører.

Lykke til!

- CONSTO -
www.consto.no

Alt av solskjerming er levert av

TORNEROSE
Poulsen Kjedene

Tlf: 77 01 27 35 • Skillevn. 5 • 9411 Harstad • www.tornerose.no

VI HAR LEVERT OG MONTERT SCREEN

kjells markiser
MARKISER PERGOLER SCREEN INTERIOR

Vental
HunterDouglas Project

Glass I NOR
Fasadeentreprenør

Telefon 7696 5060
www.glassinor.no

**Vi har levert og
montert alt av lås
og beslag samt
dørautomatikk
på prosjektet.**

**LOFOTEN
LÅSSERVICE**

Tlf: 76 08 09 99 • Havnegata 13 • 8372 Gravdal • www.lofotenlas.no

Studietilbud - Vest-Lofoten videregående skole

Elektrofag: VG1 Elektrofag og VG2 Elenergi

Helse- og oppvekstfag: VG 1 Helse- og oppvekstfag VG2 Helsearbeiderfag

Idrettsfag: Idrettsfag VG1, VG2 og VG3

Maritime fag: VG2 Maritimefag

Naturbruk: VG1 Naturbruk VG2 Fiske og fangst

Studiespesialisering: VG1, VG2, VG3

Restaurant- og matfag: VG1 Restaurant og matfag VG2 Kokk og servitør

Bygg- og anleggsteknikk: VG1 Bygg og anleggsteknikk VG2 Byggteknikk

Fagskole – Nautiske fag

STO - Spesialundervisning og tilpasset opplæring

Maritime fag: I samarbeid med Nord universitet og Bodin vgs og maritime fagskole brukes avansert simulatorteknologi for å styrke undervisning og forskning innen sikkerhet og beredskap. Dette innbefatter fartøybruer i Bodø og Lofoten, fartøyenheter og verktøy for beredskapsledelse ved Nord universitet. De tre institusjonene er koblet sammen via internett-forbindelse som gjør at studentene kan arbeide sammen i felles øvelser.

MOT ØST: Det nye bygget som huser Bygg- og anleggsteknikk. Bak ser man den eldre bygningsmassen som nå er rehabilitert.

Industrikran Norge AS har levert traverskraner til Vest-Lofoten Videregående Skole. Takker for oppdraget.

Kraner og løfteutstyr | www.industrikran.no

Industrikran Norge AS, avd. Nordnorge
Tlf. 51 41 56 00 / 404 33 471 • Petter Dass vei 7 • 8517 Narvik
www.industrikran.no

Takk for at vi fikk levere smarte vinduer og dører!
www.nordan.no

Grunn- og utenomhusarbeidene er utført av oss

Harstad Maskin

Stangnesterterminalen 1A - 9498 Harstad - Tlf: 48 05 77 77 - www.harmas.no

Vi har forestått alt av rivningsarbeid i forbindelse med prosjektet

Tlf: 77 00 10 40
Rødskjærveien 4, 9430 SANDTORG
www.sp-maskin.no

Fiskedamperen som forsvant

EKSPLOSJON: Ni av mann-skapet på 19 forevige i 1915, ca ett år før den tragiske ulykken. - Var det dampkjelen, en mine eller en torpedo som fikk skipet til å eksplodere, spør forfatter og etterkommer Thomas Gundersen. Foto: Privat

Forliset til fiskedamperen D/S Ørnen i 1916 er fortsatt et mysterium. Nå belyses omstendighetene rundt skipstragedien i en ny bok.

Av - Jonas Ellingsen

Den 12. desember 1916 observerte vitner som deltok på sildefisket på Sula-feltet en kraftig eksplosjon i horisonten. Eksplosjonen kom fra retningen der D/S Ørnen var observert tidligere på dagen.

Armod for etterlatte

Ingen av de 19 fiskerne fra

Hadsel som var med D/S Ørnen ble noensinne funnet. Ni enker og 43 farløse barn satt igjen etter ulykken, som går for å være den største skipstragedien i Vesterålen.

- Forliset berørte mange hundre mennesker i Vesterålen og Lofoten og for de etterlatte familiene fulgte flere år med smalhans og armod. Hendelsen

satte sterke spor i flere generasjoner - noe responsen på boka vitner om, sier Thomas Gundersen (21) fra Melbu.

Lang research

Havarikommisjon konkluderte med at fyrkjelen hadde eksplodert - eller at båten hadde gått på en mine.

Thomas Gundersen (21) fra

Melbu har aldri slått seg helt til ro med den offisielle forklaringen rundt forliset, der tippoldefaren Gerhard Jentoft Gundersen mistet livet. En lang research med søk i både Nasjonalbiblioteket, Statsarkivet og pløying av et hundretalls gamle aviser ligger bak boka "D/S Ørnen - Fiskedamperen som ble borte", som ble utgitt i regi av Melbuposten i desember.

Erstatning fra Tyskland

At de etterlatte senere fikk utbetalt erstatning fra den tyske stat, uten at det fulgte med noen utfyllende forklaring, styrker hans teori om at ikke alt kom frem i sjøforklaringen.

- Observasjon av en tysk ubåt i området i samme tidsrom er nevnt i sjøforklaringen, men dette momentet ble ikke vektlagt, sier Gundersen. Han minner om at det var et spent, politisk bakteppe da ulykken inntraff. - 1. verdenskrig var knapt over. Selv om Norge var en nøytral nasjon, hadde vi stoppet fiskeeksporten til Tyskland etter press fra britene. Tyskerne responderte på provokasjonen med å sende ubåter opp til Norskekysten, sier den unge historikeren.

Minnesmerke

I boka belyser han omstendighetene og mulige forklaringen, så lang det lar seg gjøre ut fra tilgjengelige fakta. Han gir ikke opp håpet om at det kan ligge bevart materiale i tyske arkiv, som kan belyse saken ytterligere. Siste kapittel er kanskje ennå ikke skrevet.

- Boka får også stå som et foreløpig minnesmerke inntil det kommer opp en fysisk minnetavle. En rekke skipsforlis i regionen har fått sine minnesmerker, men ikke dette, sier Gundersen. Han har allerede laget et utkast til minneplate og håper avkastningen fra boka kan gjøre at det blir en realitet.

Boka formidler også et historisk perspektiv fra brytningstiden der dampmaskinen erstatter seilet, samt den historiske rammen rundt storsildfisket utenfor Trondelag.

Et bindeledd mellom utdanning/forskning og næring innen akvakultur

Telefon: 75 75 80 00 • post@gifas.no

Gildeskål Forskningsstasjon a.s

Innovasjon Norge

Positive tilsagn i perioden fra 1. november til 18. desember 2019.

Positive tilsagn - Nordland			
Kommune	Selskap	Type	Beløp
Vefsn	DIGIPILOT GAMES AS	Utviklingsstøtte - næringsmiljø og kompetanse	31500
Vestvågøy	TRYGGE BARN 2.0 AS	Etablererstøtte	589500
Leirfjord	KRAKEN SEAFOOD AS	Utviklingsstøtte - næringsmiljø og kompetanse	31500
Bodø	BRØNNØYA GÅRD ESPEN SØRENG	Fylkesvise BU-midler	100000
Bø	FRAMSIKT AS	Offentlige forsknings- og utviklingskontrakter	2000000
Øksnes	RINO MORTENSEN AS	GFL-flåte	11000000
Rana	HEYMAT AS	Reiseliv, profilering og kompetanse	100000
Saltødal	PLASTOFORM AS	Investeringstøtte	170000
Saltødal	PLASTOFORM AS	Bedriftsutviklingsstøtte	240000
Brønnøy	TINA WESTHELLE STRAND	Fylkesvise BU-midler	903000
Bodø	JOHANSEN SIGURD	GFL-flåte	500000
Andøy	BJØRN ARNE SKOGLUND	Fylkesvise BU-midler	65000
Øksnes	EGGA UTVIKLING AS	Bedriftsutviklingsstøtte	1800000
Øksnes	EGGA UTVIKLING AS	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	2000000
Steigen	FILIP BAKKE	Fylkesvise BU-midler	339170
Flakstad	HANS ANGELSEN OG SØNNER AS	GFL-flåte	3500000
Rana	BESITY AS	Etablererstøtte	100000
Saltødal	PER OLE OSKAL	Verdiskapingsprogram reindrift	31500
Bodø	MAGNE KRISTENSEN	Fylkesvise BU-midler	100000
Alstahaug	HELGELAND SKOGSELSKAP	Bedriftsrettede programmer i distriktene	108000
Alstahaug	HELGELAND SKOGSELSKAP	Bioenergiprogrammet	95000
Bodø	RABALDER PRODUKSJON AS	Etablererstøtte	662500
Narvik	FUNN AS	Bedriftsutviklingsstøtte	580000
Vestvågøy	LE BYGG AS	Investeringstøtte	1000000
Vestvågøy	LE BYGG AS	Distriktrettede risikolån	1500000
Bodø	KAPNORD FOND AS	Adm. støtte for distriktrettet såkornfond	1133000
Leirfjord	ANETTE JÅSTAD	Bioenergiprogrammet	150000
Bodø	BODØ INDUSTRI AS	Kompensasjon - RDA	412500
Vågan	LOFOTEN ARCTIC HOTEL AS	Bedriftsutviklingsstøtte	175000
Vestvågøy	LOFOTLAM SA	Fylkesvise BU-midler	351000
Andøy	ANDFJORD SALMON AS	Investeringstøtte	4000000
Andøy	ANDFJORD SALMON AS	Miljøteknologi	10000000
Bodø	BOO EIENDOM AS	Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift - RDA	500000
Sortland	IN Nordland	Fylkesvise BU-midler	75000
Vågan	ELLINGSEN VÅGAN EIENDOM AS	Bedriftsutviklingsstøtte	225000
Bodø	PEOPLE ID AS	Etablererstøtte	600000
Røst	RUNAR TORSTEINSEN	GFL-flåte	250000
Vestvågøy	HEMMINGODDEN AS	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	750000
Flakstad	RONNY NYGÅRD	GFL-flåte	200000
Flakstad	SCHELDRUPSON AS	Distriktrettede risikolån	2500000
Flakstad	SCHELDRUPSON AS	GFL-flåte	14150000
Bodø	LAVIAIR AS	Landsdekkende etablererstøtte	600000
Brønnøy	PER-ARNE ERIKSEN	Fylkesvise BU-midler	771000
Værøy	ELDAR INVEST AS	GFL-flåte	15000000
Andøy	TOR-IVAR GRAV	Fylkesvise BU-midler	1123000
Andøy	TOR-IVAR GRAV	Lavrisikolån	1250000
Dønna	SOLFJELD DAG	Utviklingsprogram for lokalmat og grønt reiseliv	1000000

Positive tilsagn - Troms			
Kommune	Selskap	Type	Beløp
Målselv	SVERRE HÅGBO	Fylkesvise BU-midler	104000
Tromsø	ACROSS NATURE AS	Etablererstøtte	700000
Nordreisa	HEGE ELISABETH LILAND	Fylkesvise BU-midler	1050000
Nordreisa	HEGE ELISABETH LILAND	Lavrisikolån	450000
Lyngen	CAMP TROLL AS	Investeringstøtte	625000
Harstad	MATFRA.NO AS	Fylkesvise BU-midler	300000
Balsfjord	GREENAQUANOR AS	Landsdekkende etablererstøtte	100000
Bardu	SAGA MOBIL AS	Bedriftsutviklingsstøtte	885000
Tromsø	LEXPLORIA AS	Landsdekkende etablererstøtte	100000
Lenvik	BOTNHAMN SVEIS AS	Distriktrettede risikolån	3870000
Karlsøy	IGOR MUHHIN	GFL-flåte	1500000
Tromsø	START NORGE	Reiseliv, profilering og kompetanse	100000
Karlsøy	ARME DRENGEN KEVIN SJAVIK	GFL-flåte	3300000
Kvæfjord	AUTOLINE AS	Bedriftsutviklingsstøtte	200000
Tromsø	FISKARLAGET NORD	Bedriftsutviklingsstøtte	145000
Tromsø	TROMSØ INTERNASJONALE FILMFESTIVAL	Tilskudd distrikt	100000
Tromsø	NORDGÅRD-MELANDER GÅRDSDRIFT	Fylkesvise BU-midler	129250
Harstad	REIDAR JACOBSEN	GFL-flåte	300000
Tromsø	NORINNOVA INVEST AS	Adm. støtte for distriktrettet såkornfond	1133000
Gratangen	MARECON ENERGY SOLUTIONS AS	Landsdekkende etablererstøtte	100000
Målselv	DAG IDAR NILSEN	Fylkesvise BU-midler	1260000
Tromsø	OLDERVIK FISKEINDUSTRI AS	Distriktrettede risikolån	2000000
Lyngen	FS FISK AS	GFL-flåte	3200000
Storfjord	LIFENESS AS	Industrielle forsknings- og utviklingskontrakter	3600000
Lyngen	KJETIL RIBE	Lavrisikolån	2300000
Tromsø	NIBIO	Verdiskapingsprogram reindrift	400000
Tromsø	WINDTECH AS	Landsdekkende etablererstøtte	100000

Positive tilsagn - Finnmark			
Kommune	Selskap	Type	Beløp
Alta	SS EIENDOM AS	Distriktrettede risikolån	935000
Gamvik	NORDKYN NORDIC SAFARI AS	Investeringstøtte	300000
Gamvik	NORDKYN NORDIC SAFARI AS	Distriktrettede risikolån	300000
Alta	EOVO AS	Bedriftsutviklingsstøtte	440000
Loppa	KOLBJØRN JOHANSEN	GFL-flåte	500000
Kvalsund	HAMMERFEST OG OMEGN NÆRINGSUTVIKLING AS	Bedriftsutviklingsstøtte	300000
Deatnu - Tana	ANN KARIN PORSANGER	Fylkesvise BU-midler	159000
Deatnu - Tana	PORSANGER NILS ROALD	Fylkesvise BU-midler	126700
Alta	VISIT ALTA AS	Bedriftsutviklingsstøtte	255000
Alta	ODD KRISTEN KRISTENSEN	Lavrisikolån	875500
Båtsfjord	BÅTSFJORD SENTRAL-FRYSELAGER AS	Bedriftsutviklingsstøtte	70000
Hammerfest	HAMMERFEST SPA OG BEDRIFTSMASSASJE AS	Lavrisikolån	300000
Nordkapp	RESQUE NORDKAPP AS	Landsdekkende risikolån	950000
Alta	BJØRN ÅGE LOSVÅR	Fylkesvise BU-midler	164500
Loppa	STIM. AS	Distriktrettede risikolån	5000000
Loppa	STIM. AS	Lavrisikolån	11000000
Båtsfjord	TOPAS AS	GFL-flåte	9000000
Vadsø	TINKR AS	Offentlige forsknings- og utviklingskontrakter	1700000
Alta	CONORD INVEST AS	Etablererstøtte	100000
Alta	VISIT ALTA AS	Bedriftsutviklingsstøtte	120000
Gamvik	REIPNAKKEN AS	GFL-flåte	900000
Kautokeino	TONJE TUNOLD	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljøer	630000
Måsøy	AS HAVØYSUND HOTELL	Lavrisikolån	4000000
Måsøy	AS HAVØYSUND HOTELL	Distriktrettede risikolån	1000000
Tana	TANA HUSKY AS	Investeringstøtte	85000
Tana	TANA HUSKY AS	Bedriftsutviklingsstøtte	26500

Andfjord Salmon vil skrive oppdrettshistorie: - Vi er i ferd med å skape noe unikt

I GANG: Andfjord Salmon er i gang med byggingen av det første laksebassenget på Kvalnes på Andøya.

Grafikk: Ben-Tommy Eriksen/Andfjord Salmon AS.

VANN FRA DYPET: Bassenget skal ligge under havnivå og fylles med vann fra 160 meters dyp.

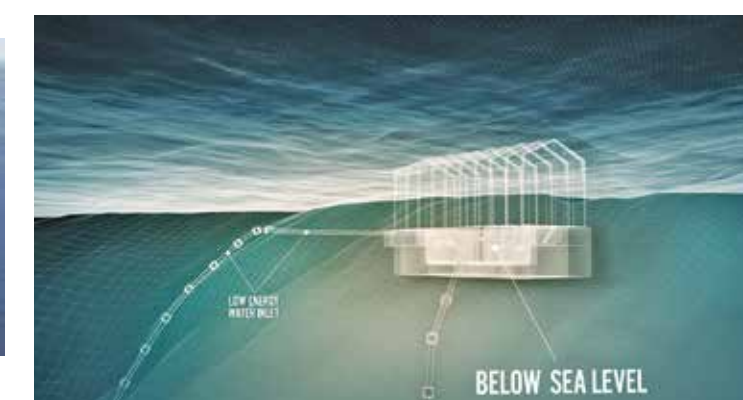
Det vil i tillegg etableres filtrering som vil fange opp uønskede elementer.

Selskapet mener produksjonen det legges opp til er mindre kostbar enn andre landbaserte anlegg. I tillegg satser man på å bli mest mulig selvforsynt med energi gjennom solceller og vindkraft.

Svar på utfordringer: Biorestene fra anlegget er planlagt levert til nabobedriften Andøytortv AS. Av disse biorestene kan Andøytortv AS produsere nye veksttorvprodukter med høyt innhold av nitrat, fosfat og næringssalter. Selskapet har også ambisjoner om et svært lavt svinn av lakseføret. Rensemater skal sørge for at svinn kommer helt ned under 5 prosent.

- Det at vi nå får betydelig støtte av Innovasjon Norge, ser vi som dokumentasjon på at vi er på riktig spor. Vi er i ferd å skape noe unikt, som har de gode svarene på kompliserte utfordringer, sier styreleder Roy Bernt Pettersen.

Unngår lus: Teknologien gjør at man unngår problemene knyttet til lakselus. Lusa lever ikke på dydene der Andfjord Salmon henter vannet.

ROBOTER RENSER: Robotere vil holde bassenget rent. All biomasse fjernes og skal resirkuleres til matjord.

Allerede verdsatt til en milliard kroner

Nylig passerte Andfjord Salmon AS én milliard kroner i markedsverdi.

Milepælen ble passert 11. desember, da aksjen ble omsatt for 35 kroner på NOTC, som er markedsplasset for unoterte aksjer ved Oslo Børs.

I følge E24 er det flere kjente navn som preger toppen av aksjonærlisten i oppdrettsselskapet Bikbok-gründer Karstein Gjersvik eier privat og gjennom familieselskapet totalt 12,72 prosent av selskapet. TV-profilen Hallvard Flatland på sin side sitter med en eierandel på 2,52 prosent.

Andre kjente investorer som Karstein G. Lundkvist, Tore Traaseth, Edd Martin Traaseth, samt Union-partnerne Øystein A. Landvik, Bjørn Henningsen og Lars Even Moe er å finne blant aksjonærene.

Stigende børsverdi og en solid aksjonærgruppe er et godt utgangspunkt for selskapets ambisjoner og planer om videre utbygging. På et folkemøte i Andøy i november 2018 uttalte styreleder Roy Bernt Pettersen at selskapet vil investere mellom syv og åtte milliarder kroner for å utvide virksomheten.

Andfjord Salmon har utviklet en egen teknologi for landbasert oppdrett, der laksen verken kan rømme, utsettes for lakselus eller farlige alger. Egen energiproduksjon fra vind og sol samt resirkulering av bio-rester skal bidra til et lavt miljøavtrykk.

Av - Jonas Ellingsen

I desember ble selskapet tildelt 14 millioner kroner i støtte fra Innovasjon Norge.

«Potensialet i Andfjord-prosjektet vurderes som stort. Prosjektet representerer ny teknologi og en ny måte å se oppdrett og naturlige forutsetninger i sammenheng», sier spesialrådgiver Bjørn Kymre ved Innovasjon Norge, Nordland.

Anlegget er under bygging på Kvalnes på Andøya i Vesterålen. Etter planen skal det settes ut yngel i det første bassenget i juni 2020.

Andfjord Salmon har i dag en konsesjon på 10.000 tonn laks. Tildelingen fra Innovasjon Norge gjelder for første fase, som er et basseng på 1.000 tonn.

Selskapet har videre sikret seg arealer med et totalt potensial for produksjon av 60.000 tonn laks. I de langsiktige planene inngår også egen settefiskproduksjon og slakteri.

Henter vann fra dypet

Det patenterte konseptet er basert på et lukket gjennomstrømningssystem, som kombinerer fordelene med både tradisjonelt sjøbasert- og landbasert oppdrett.

- Andfjord Salmons største fortrinn er uendelig tilgang på nærings- og oksygenrikt sjøvann, med optimale og stabile temperaturer. Vannet blir pumpet opp fra 160 og 30 meters dyp, avhengig av om det er vinter eller sommersesong, sier arbeidende styreleder og grunnlegger Roy Bernt Pettersen, som etablerte selskapet i 2014.

Unngår lus

Teknologien gjør at man unngår problemene knyttet til lakselus. Lusa lever ikke på dydene der Andfjord Salmon henter vannet.

Debattinnlegg:

- Se til Island for å øke verdiskapingen av fisken

Torbjørn Trondsen
Professor ved Norges Fiskerihøgskole og styremedlem i Kystens Tankesmie

Peter Th Ørebech
Professor ved Norges Fiskerihøgskole og styremedlem i Kystens Tankesmie

Norsk fiskeforedlingsindustri bygges ned langs kysten med sterke negative virkninger for arbeidsplasser og bosetningsgrunnlag. Samtidig blir fisken i stadig større grad eksportert i bulk uten nevneverdig foredling på land.

I 2018 var eksporten av hel fisk (hodekappet, sløyd) på hele 264 tusen tonn, hvorav 62 prosent var usortert frosset. Dette tilsvarer 400.000 tonn fangst (levende) og utgjorde nærmere 60 prosent av de totale hvitfiskfangstene.

Eksportert frosset

Av de totale frosne landingene i 2016 fra havfiskeflåten (trål og line) ble 62 prosent eksportert frosset usortert til utenlandsk foredlingsindustri, hvorav halvparten til Kina. Resten gikk trolig inn som råstoff i klippfiskindustrien på More. Dette gjelder også de 11 trålerne med leveringsplikt i Nord-Norge - som tidligere ble kalt ferskfisktrålere. Kun 5 prosent av trålerflåten og den havgående lineflåten kvoter ble i 2018 landet fersk, mens kystfiskeflåten (under 28 meter) leverte 99 prosent fersk til verdiskapende foredling på land.

Også eksporten av fersk hel fisk i bulk er øket i særlig grad av fremveksten og landinger av en stor havgående snurrevadrållåte som fisker på kystfiskekvoter og lander 90 prosent fersk

fisk - i stor grad for direkte eksport usortert i containere til polsk og dansk fiskeindustri.

Kan øke verdiskapingen

Verdiskapingen på landerarter kan økes av de fiskekvotene som i dag eksporteres ubearbeidet fra havfiskeflåten. Myndighetene på Island har oppnådd dette gjennom reguleringer som fører all fisken fra kvoteregulerte fiskerier inn i foredlingsanlegg uten spesiell pålegg om leveringsplikt. Ordningen ble innført med en lovregulering fra 2006 som åpner for kvotetrekke på opptil 20 prosent for torsk og hyse, og opptil 15 prosent på andre arter for fangst eksportert ubearbeidet - dvs. usortert hel sløyd fisk frosset eller fisk fersk iset i store containere beregnet for foredling i utenlandsk foredlingsindustri.

Denne islandske reguleringen har i praksis ført til at det ikke eksporteres noe ubearbeidet fisk fra Island. All fangst bearbeides på landanleggene før eksport. Det har heller ikke vært nødvendig å kutte slike kvoter på mange år, fordi flåten har

tilpasset seg og akseptert denne reguleringsbestemmelsen.

Spesialordningene

I Norge øremerkes allerede tilleggskvoter til spesielle formål som Distriktskvoter, Samekvoter, Ferskfiskkvoter, Levende-fiskkvoter m.v. Disse ordninger møter motstand fra de andre fiskerne som får mindre kvoter for å fylle opp de øremerkede tilleggskvoter andre får del i. Fordelen med den islandske modellen er at inntrukne kvoter kommer alle til gode som allerede leverer til foredling på landanlegg.

Gjennomføringen av en islandske ordning vil derfor gjøre det lønnsomt for rederiene sammen med industrien, å utvikle verdiskapingsstrategier etter at fisken er levert på land. Det var det som var intensjonen med leveringspliktreguleringene i Norge som i dag ikke fungerer. Islandingene har både fått akseptert sin reguleringsmodell innenfor EØS-avtalen og har funnet lønnsomme markedsmuligheter for produkter produsert på det samme råstoffet som Norge har tilgang på. Mulighetene ligger åpne også i Norge.

For eksempel er utnyttelsen av markedet for ferske superkjølte (til -1,5 grader) hvitfiskprodukter som er sterkt underutnyttet. Handelsstatistikken i 2018 viser for eksempel at prisene på fersk kjølt hvitfiskfilet var 20 kr per

kilo høyere per kilo enn for frossen filet, noe som tilsvarer 11-12 kroner per råstoffkilo. Eksport av slik fersk superkjølt filet har i henhold til EØS-avtalen tollfri adgang til EU markedet.

Beregninger viser at om all den eksporterte ubearbeidede fisken fra Norge foredles til fersk superkjølt filet med dagens priser, så vil eksportverdien av norsk hvitfisk kunne økes med 4 milliarder kroner årlig og antall arbeidsplasser bare i produksjon økes med mellom to og tre tusen.

Jevne ut tilgangen

Utfordringen er å jevne ut råstofftilgangen fra sesongbasert fiskerier etter markedets etterspørsel, slik det gjøres lagringsstabile klippfisk og tørrfiskprodukter. Også innen ferskvarermarkedet kan slik utjevning langt på vei løses med bruk av ny tilgjengelig levendelagrings-teknologi og teknologi for frysing, superkjøling (som øker den ferske holdbarheten med 4/5 dager) og tining uten kvalitetstap.

Men det islandske eksempelet viser at næringen trenger et økonomisk press på seg for å øke den innenlandske verdiskapingen av de fiskekvotene som tildeles gratis av staten. Strukturpolitikken i fiskeriene har redusert dette økonomiske presset for de gjenværende rederiene. Tillatelsen til å samle flere kvoter på færre fartøyer, og tillatelsen til frysing av fangst om bord for direkteeksport, har bedret den bedriftsøkonomiske lønnsomhet for de gjenværende fartøyene, blant annet gjennom øket eksport direkte fra rederiene av ubearbeidet fisk utenom foredlingsanleggene på land i Norge.

Det har imidlertid manglet på reguleringer som ivaretar den samfunnsøkonomiske lønnsomhet, som jo er formålet både med havressurslov og fiskesalgslov - se § 1. Svaret her ligger i å få mer kroner ut av hver kilo fanget i tråd med det gamle mål om at fiske alltid skal gå til best betalende anvendelse. Staten har ikke bare en rett til å styre dette, de har en plikt.

Endrede rutiner for kvotefordeling

Norge har, som Island, full frihet til å disponere sine fiskekvoter som ikke er en del av EØS-avtalen. Gjennomføring krever en samordnet strategi. Kvotetrekke for ubearbeidet fisk kan gjennomføres med en sakte

Debattinnlegg:

Ti tusen støvler tramper i takt mot kvotemeldingen

Mariann Frantsen
Daglig leder Pelagisk Forening

Fisken, fra nord til sør, store og små, samles til felles motstand, ikke støtte.

Med basis i all denne informasjonen er det behov for etablering av endrede kvotefordelingsrutiner med hjemmel i havressursloven. Et slikt tiltak trenger ikke noe stortingsvedtak. Hjemmelen finnes allerede i Havressurslova (2008) § 11 tredje og fjerde ledd.

TYDELIG SIGNAL:
- Alarmbjellene burde ringe hos regjeringen når en samlet næring er imot ordningen, mener forfatteren av innlegget. Foto: Kjell Ove Storvik - Norges Sjømatråd.

Er det Finansdepartementet eller Nærings- og fiskeridepartementet som ønsker å tilrettelegge fiskerinæringen for sentralisert storkapital og Oslo-skatt?

Regjeringen skriver historie når de nå greier å samle hele Fiskerier-Norge. Problemet er bare at fiskerne, fra nord til sør, store og små, samles til felles motstand, ikke støtte.

Det er ikke uvanlig at fiskerne har kamper seg imellom. Virkeligheten ser forskjellig ut om du står på dekk på de største eller de minste båtene. Men nå, nå står fiskerinæringen sammen og de ti tusen støvler tramper igjen i takt. Redere og fiskere på store og små båter er samstemte. De vil skrote forslagene om både kvotebeholdning og gjenytelsen - forslaget om tidsforlengelse av strukturkvotene. Selv fylkeslagene til regjeringspartiene henger seg nå på motstanden.

Oppnår det stikk motsatte

Planen skal ha vært at kvotemeldingen skulle forenkle og gjøre fiskerinæringen mer forutsigbar. Men det er nettopp det stikk motsatte det legges opp til. For regjeringen er det å endre inngåtte strukturavtaler i forhold til varighet på strukturkvotene og hvor de skal falle tilbake etter utgått tid.

Regjeringens forslag vil øke forskjellene i flåten. De største og mest kjøpsterke rederiene vil ha et stort konkurransefortrinn når det skal handles i kvotebanken. Det blir i tillegg forsterket av forslaget om at du kan leie inntil femti prosent over egen kvotestørrelse, uavhengig av om du da kommer over kvotetaket. Avstanden fra de minste til de største i samme gruppe blir da

enorm og vi får et uheldig stort strekk i laget. Resultatet er at de største blir større, kvotene samles på færre hender og sentraliseringen øker.

Vi trenger ikke gå lenger enn til Danmark, for å se hva som skjer når man får løsslipp i kvotesystemet. Det var sikkert gode intensjoner bak, men fiskerinæringen i Danmark gikk i løpet av bare femten år fra å ha flere hundre fartøyer til å ha kun 10-12 store båter igjen. Intensjonen bak kvotemeldingen er sikkert også god, men konsekvensene er ikke utredet, og alarmbjellene burde ringe hos regjeringen når ei samlet næring er imot ordningen.

Kvotemeldingen foreslår et tungrodd og komplisert system der vinningen vil gå opp i spinningen

Mer til de som har mest

Kvotemeldingen favoriserer de som har kapital til å kjøpe og leie nye kvoter - og de som hadde kapital til å kjøpe strukturkvoter. Om de nå får beholde strukturkvotene i femten ekstra år, vil gapet bare øke. Fiskeridirektoratet sin oversikt over «vinnerne og taperne» snakker sitt tydelige språk, og forteller om opptil flere hundre millioner kroner i gevinst - eller tap - for enkelte rederi. Fiskeribladet

sier kvotepriser viser at strukturgevinsten på 48 milliarder kroner kommer i spill.

Kvotemeldinga legger opp til en totalomlegging av fiskerinæringen. Til våren skal det dermed avgjøres om Norge fortsatt skal være en fiskerinasjon eller om vi skal styre i retning av en liten og eksklusiv gruppe.

Aktørene i fiskerinæringen ønsker å drive bedriftene sine langs kysten der de bor. Fisken, landindustrien og leverandørene er gjensidig avhengig av hverandre. Da må vi ha et visst antall båter og spredning på flåten, både for å fiske optimalt og for å bidra best mulig til samfunnet. Oppskriften på en god fiskerinæring er mangfold av båter som gir konkurranse som tvinger fram innovasjon, og der de mange båtene leverer fangsten og kjøper varer, utstyr og tjenester fra leverandører langs hele kysten. Det skaper inntekter, arbeidsplasser og aktivitet på norskekysten fra sør til nord.

Det er summen av den direkte verdiskapingen fra fiskeriene, og ringvirkningene av disse, som gjør at fiskerinæringen bidrar til å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene, og slik leverer på formålsparagrafene i både havressursloven og deltakerloven.

I det lange løp vil alle tape

I stedet for å se fordelene med mangfoldet i fiskeriflåten, kommer staten med en rekke forslag som vil samle kvotene på færre hender. Det betyr konsentrering og sentralisering. Stikk i strid med økonomiske teorier og erfaringer som sier at mangfold og samspill i klynger skaper aktivitet, utvikling og lønnsomhet.

Kvotemeldingen foreslår et tungrodd og komplisert system der vinningen vil gå opp i spinningen. Meldingen legger til rette for byråkrati-arbeidsplasser i Oslo og tappe kysten for arbeidsplasser og verdiskaping. Det var vel ikke meningen?

► Kvotemeldingen favoriserer de som har kapital til å kjøpe og leie nye kvoter.

ASTRUP
Astrup Lofoten AS
www.astruplofoten.no

Produsent av tørrfisk, lutefisk, hvalkjøtt og andre fiskeprodukter

Astrup Lofoten AS, som ble etablert i 1963, er en familiebedrift med røtter langt tilbake i tid. Astrup Lofoten eksporterer tørrfisk i hovedsak til Italia, og lutefisken er å finne både i de største dagligvarekjedene og i den fineste restaurant. Astrup Lofoten AS har eget produksjonslokale for hvalkjøtt, og produserer av egen fangst.

Vi er hovedleverandør av lutefisk til Coop

Telefon: 95 23 17 15 - 8063 Væøy - www.astruplofoten.no

SØRHEIM HOLDING

Hamnbogv. 16, 8178 Halså
Tlf. 75 72 19 20
www.sorheimholding.no
postmaster@sorheimholding.no

Eier og driver fiskefartøyerne:
M/S Selvåg Senior N-24-ME
og M/S Meløyfjord N-51-ME

Modulbasert kvernesystem for dødfisk håndtering. Meget god kapasitet, ta kontakt for uforpliktende tilbud.

RED
tailored solids REDuction
UNIT

redunit.info

Forhandler i Norge
landbruk&Maskin
Tel.: 51 42 26 20
post@rekord-system.no
www.rekord-system.no

VOGELANG
ENGINEERED TO WORK

BASE I FJELLHEIMEN: Jakobsbakken, en nedlagt gruvelandsby i høyfjellet øverst i Sulitjelma, blir base for reiselvssatsingen til Fjellfarer AS. Herfra er det fantastisk utsikt mot noen av Nord-Norges høyeste fjell. Foto: Bjørn Svendsen

Frisk satsing i Sulis

Mona Mosti og Thor Åge Jensen

Foto: Daniel Norrman

Foto: Svein Spjelkavik

Mona Mosti og Thor Åge Jensen skaper ny optimisme for vekst i det gamle gruvesamfunnet Sulitjelma.

- Vi jobber hver dag for å gjøre Sulitjelma til en attraktiv plass å besøke, både gjennom å skape et skirenn som folk fra hele landet ønsker å ta del i, men også gjennom å bygge opp Norges kuleste reiselivsdestinasjon på Jakobsbakken, forteller daglig leder i Fjellfarer AS og Kobberløpet AS, Mona Mosti.

Mona Mosti er til daglig leder i både skirennene Kobberløpet og reiselivsbedriften Fjellfarer AS, mens hennes samboer Thor Åge Jensen er rennleder i Kobberløpet og medgrunder av Fjellfarer.

- Det har vært en lang vei å gå, med mange opp- og nedturer for å komme dit vi er i dag. Vi jobber lange dager hver dag og det har ikke vært enkelt, forteller Mona.

Fra krise til suksess

I 2014 var det krise i det tradisjonsrike Kobberløpet i Sulitjelma. Siden 1968 har mange lokale av skiløpere kost seg i det mektige Sulisfjellet, men etter

rennet i 2014 var det nært ved å bli gitt bort til aktører utenfor Sulitjelma.

- Etter kriseåret i 2014 fant vi ut at vi måtte ta ansvar og sørge for at Kobberløpet forble i Sulis, drevet av de lokale idrettslaget IL Malm. Vi satte oss et mål om at på 50-årsjubileumet i 2018, så skulle vi ha 1000 skiløpere til start. Den forrige rekorden var 505 deltakere fra 1978, forteller Mosti entusiastisk.

Samarbeid

Gjennom samarbeid med forretningsmannen Benn Eidissen, lakseoppdretter Geir Wenberg, Coop Nordland, Sparebank1 Nord-Norge og flere andre solide samarbeidspartnere lokalt, stablet Kobberløpet et mer profesjonelt drevet skirenn på beina. Kobberløpet ble aksjeselskap og Mona ble ansatt som daglig leder.

- Under årets renn hadde vi nesten hele allroundslaget for herrer, Ragnhild Haga, Aleksandr Bolsjunov, samt 1170 skiløpere fra hele landet på startstreken. Vi er utrolig stolte over hva vi har fått til, og dette er bare begynnelsen!

Nøkkelen til suksessen mener Mosti og Jensen er samarbeid, engasjement og at både lokale

bedrifter og lokalsamfunnet føler et eierskap til rennet. Under næringslivskonferansen Opplyst, der næringslivet i Salten hedres gjennom utdeling av priser, stakk Kobberløpet av med den prestisjetunge Ambassadørprisen for 2019. - Ved å bruke lokale fortrinn, samarbeide med lokale bedrifter og en stor portsjon entusiasme og inkludering har Kobberløpet slått rot i Salten-folket på en helt ny måte. Når folk snakker om Kobberløpet lokalt, er det med tydelig stolthet og eierskap, forteller Jensen.

Selger frisk luft og stillhet

I tillegg til å jobbe med å skape "vårens vakreste skieventyr i Nord" jobber Mosti og Jensen, sammen med nevnte Eidissen, Wenberg - samt Stein-Rune Fjærvoll med å bygge reiselivsdestinasjon på Jakobsbakken i Sulitjelma.

- Tanken var at vi skulle vise frem Sulitjelma til turister. Det første jeg sa var at jeg skulle selge frisk luft og stillhet her. Nesten hele verdens befolkning får ikke oppleve det i løpet av et helt liv, så å kunne tilby det - i tillegg til en overnatting med høy klasse, opplevelser som du husker og gode matopplevelser, er det som er målet vårt.

